

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 št. MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

Leto XXI. Stev. 125
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Sovjetska in jugoslovanska delegacija prispeli na Brione

V torek bosta delegaciji obiskali Slovenijo in Hrvaško, kjer si bosta ogledali nekatere industrijske naprave in kulturne znamenitosti

Brioni, 29. maja. Sovjetska in jugoslovanska državna delegacija sta prispeli dopoldne na Brione. Tu se bosta mudili predvidoma poldrugi dan, zatem pa bosta nadaljevali pot po Hrvaški in Sloveniji, da bi si ogledali nekatere industrijske objekte in nekaj zgodovinskih ter kulturnih znamenitosti.

Za danes popoldne in za noč ni predviden nikakršen delovni program. Člani delegacij počivajo po zanimivem, toda napornem potovanju, ki so ga opravili danes z avtomobilom od Karlovca do Brionov. Nočjo prav tako ni bilo nobenih svečanih večerij. Obe delegaciji sta večerjali privatno.

Del sovjetske državne delegacije, Hruščev, Bulganin in Mikojan so nastanjeni v vili za goste, ostali člani delegacije pa v hotelu «Carmen».

Kot smo že poročali, sta delegaciji odpotovali iz Beograda takoj po velikem sprejemu, ki ga je predsednik republike priredil v Belem dvoru. V nedeljo ob devetih je posebni vlak prispel v Karlovac, kjer jih je že čakala

kolona avtomobilov. V prvi avtomobil sta sedla predsednik Tito in vodja sovjetske delegacije Hruščev, v drugega Bulganin in Kardelj, v tretjega pa Mikojan in Rankovič.

Na ulicah Karlovca, po katerih so vozili avtomobili s člani sovjetske in jugoslovanske delegacije, se je zbrala množica ljudi, ki je manifestirala svojo globoko vdanost miru, aktivno podporo uspešni jugoslovanski zunanji politiki in svoje upanje, da bodo jugoslovansko-sovjetski meddržavni razgovori obrodili pozitivne in stvarne sadove.

Avtomobilska kolona je vozila od Karlovca do Brionov po novi avtomobilski cesti prek Gorskega Kotara. Pri velikem bazenu vinodolske elektrarne se je

kolona za nekaj minut ustavila. Delegaciji se nista ustavili niti na Reki niti v Opatiji, marveč sta nadaljevali pot na Brione. Zaustavili sta se samo za nekaj minut na poti v Lovran, kjer so članom delegacije priredili majhno zakusko.

Na Reki, v Opatiji, Pulju, kakor tudi v drugih krajih, skozi katere so potovali člani jugoslovanske in sovjetske delegacije, se je zbralo mnogo ljudi.

J. Smole

Dosedanji potek razgovorov

Smatrajo, da je bila na večerajšnji dopoldanski seji v Beogradu, na kateri so izmenjali mnenja o nadaljnjih odnosih med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, končan prvi del razgovorov, ki so obsegali tako razpravo o splošnem mednarodnem položaju, kakor tudi o meddržavnih odnosih med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo.

Kolikor se je moglo zvedeti o dosedanjih razgovorih, je bila izmenjava mnenj o splošnem mednarodnem položaju in o meddržavnih odnosih med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo koristna. Čeprav obstajajo razlike v stališjih, ki sta jih izražali obe strani, so tudi stične točke, na podlagi katerih bi se v teku nadaljnjih razgovorov mogla formulirati skupna deklaracija o razvijanju medsebojnega državnega sodelovanja Jugoslavije in SZ, kar bi hkrati predstavljalo nadaljni element za učvrstitev miru na svetu.

FRANCOSKO-TUNIŠKA POGAJANJA SO BILA VČERAJ ZAKLJUČENA

V OBOJESTRANSKO KORIST

Sporazume bodo svečano podpisali prihodnji petek v Parizu

Pariz, 29. maja (Tanjug). Po dva meseca trajajočih in večkrat prekinjenih pogajanjih so danes ob treh zjutraj parafirali francosko-tuniške sporazume, ki določajo pravne okvire notranje avtonomije Tunizije.

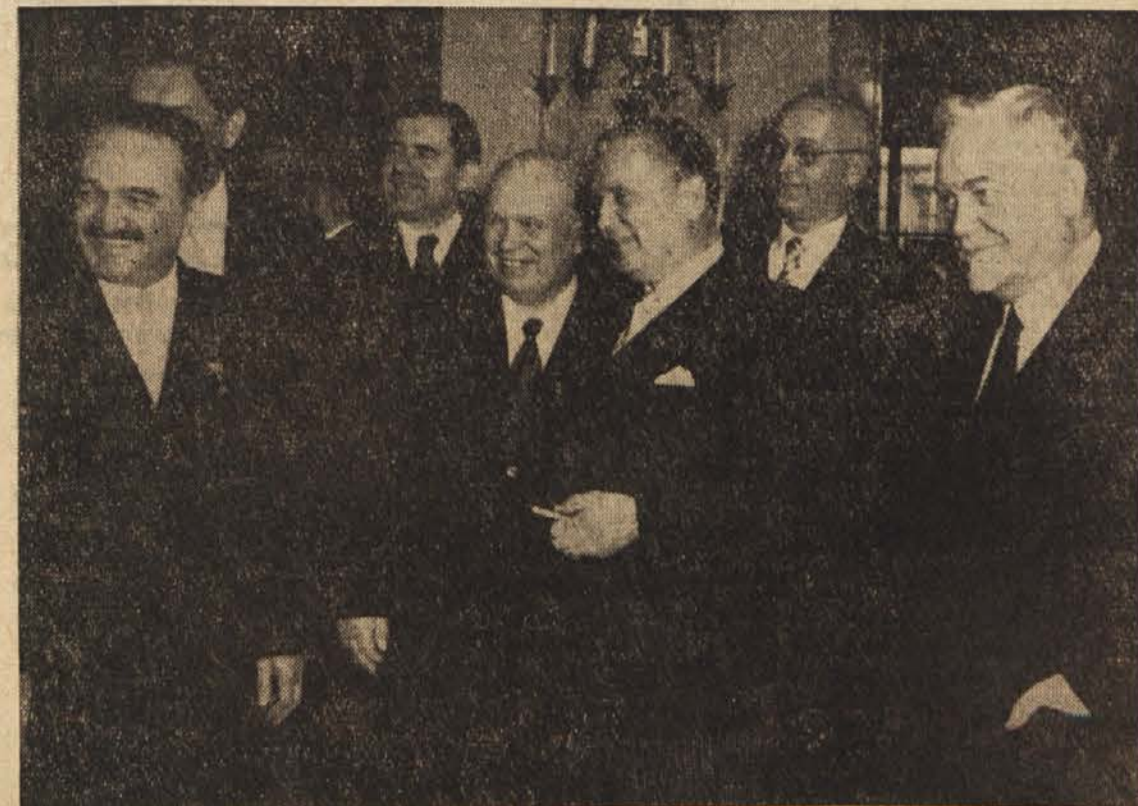
Dokument, ki sta ga parafirala predsednik francoske vlade Edgar Faure in predsednik tuniške vlade Tahar ben Amar, obsega konvencijo, s katero so določeni v splošnih potezah stiki med obema deželama, dalje sporazum o kulturnih in prosvetnih vprašanjih, o administrativnem in tehničnem sodelovanju, o gospodarskih in finančnih zadevah, o ureditvi sodstva, o položaju francoskih državljanov v Tunisu ter dodatni sporazum o civilnem letalstvu, radijski službi, položaju francoskih uslužbencev, ki ostanejo v službi tuniške vlade, in nasprotno, tuniških uslužbencev v službi francoske vlade, in o pravicah bivših borcev.

Razen tega obsega dokument več raznih pism, izmenjanih med francosko in tuniško vlado, v katerih so podrobno pojasnjeni razni sporazumi. Francosko-tuniški sporazumi so sed že let trajajočega boja tuniškega ljudstva za narodno in politično osamosvojitve, ki je začela dobivati bolj konkretne oblike zlasti po letu 1950, ko so se začela prva pogajanja med Francijo in Tunizijo. Takrat so v Tunisu sestavili vlado s Senikom na čelu, da bi se pogajala. Takratni francoski generalni guverner v Tuniziji Perillier je sam uveljavil nekatere reforme političnega, gospodarskega in socialnega značaja. Kmalu pa so nastala trenja na pogajanjih in francoska vlada je razveljavila te reforme in odpoklicala generalnega guvernerja. Na njegovo mesto je prišel general Hauteclouque, ki je izgnal vse člane Senikove vlade.

Pozneje je isti Hauteclouque sam pripravil nekatere reforme, ki jih je tuniški bej odklonil. Potem so objavili nekatere reforme o reorganizaciji občin in okrajev, ki jih je Neodestur bojkotiral. Enaka usoda je doletela nekatere poznejše reforme, ki jih je hotela uveljaviti Mzalijska vlada v marcu 1954, pa jih je Neodestur spet odklonil. In šele po deklaraciji bivšega predsednika Mendès-Francea 31. julija 1954 so se začela prava pogajanja, ki so se sinoči zaključila s parafiranjem sporazuma.

Pogajanja so bila zelo težavna, ker so jih skušali močni francoski koloni v Tuniziji in njihovi predstavniki v francoski Narodni skupščini onemogočiti. Vladi Mendès-Francea in Edgara Faure pa sta trdno sklenili urediti tuniško vprašanje.

V krogih francoske vlade izražajo zadovoljstvo spričo dose-

S sprejema sovjetske državne delegacije pri predsedniku Titu

Velik napredek v razvoju burmansko-jugoslovanskih odnosov

Zdaj so naši medsebojni stiki mnogo trdnjši, je izjavil predsednik U Nu

Rangun, 29. maja. — Burmanski ministrski predsednik U Nu je izjavil danes v intervjuju za «Tanjug» in «Borbo», da upa, da bo njegov obisk v Jugoslaviji še bolj utrdil pri- srčne stike med obema deželama. »Razen tega,« je rekel burmanski ministrski predsednik, »sem prepričan, da bom iz proe roke zvedel za velike korake, ki jih je naša dežela napravila na področju industrializacije.«

Na vprašanje o napredku v razvoju burmansko-jugoslovanskih odnosov v času obiska predsednika Tita in bližnjega

obiska ministrskega predsednika U Nuja v Jugoslaviji, je burmanski ministrski predsednik rekel, da je bil v tem obdobju dosežen velik napredek v razvoju burmansko-jugoslovanskih odnosov. »Obisk našega velikega voditelja maršala Tita v Burmi je napravil globok vtis na narod, ki se čedalje bolj zaveda prijateljskih čustev voditeljev in ljudstva Jugoslavije do burmanskega naroda. Zdaj so naši stiki veliko trdnjši, kot so bili prej.« Glede sedanjih možnosti, da bi uveljavili načela aktivne mirne koeksistence, pa je ministrski predsednik odgovoril, da po njegovi sodbi čedalje več dežel sprejema ta načela. »Sodim,« je rekel U Nu, »da bo uveljavljanje teh načel še bolj razširjeno,

ker je to edini možni pozitivni korak k splošnemu miru.«

O bandunški konferenci je predsednik burmanske vlade rekel, da so v Bandungu ustanovili organ za uveljavljanje sklepov azijsko-afriške konference. »Prepričan sem,« je pripomnil U Nu, »da se bodo sodelujoče dežele ravnale po teh sklepih in uveljavljanju svoje politike. Bandunška konferenca je prvi veliki korak k zbliznanju narodov Azije in Afrike in mislim, da je postavila trdne temelje za nadaljnjo skupno dejavnost.«

Na vprašanje o naporih burmanske vlade, da bi izgradila novo Burmo, je U Nu rekel: »Vlada Burmanske unije si je zastavila nalogo izgraditi Pijadavato (srečno deželo). Napredek je zelo zadovoljiv, ker sleherni del Pijadavate ljudstvo z vsemi močmi podpira. Delo na vzpostavitvi zakonitosti in reda napreduje po načrtu in upam, da bomo v bližnji prihodnosti v deželi vzpostavili normalno stanje.«

Izraz prijateljskih stikov

in prispevek k razširjenju gospodarskega sodelovanja

New Delhi, 29. maja (Tanjug). V intervjuju burmanski radijski postaji je jugoslovanski veleposlanik v Rangunu Krsto Bulajić pred odhodom v Jugoslavijo, kjer se bo udeležil sprejema burmanskega ministrskega predsednika U Nuja, izjavil, da bo U Nujev obisk v Jugoslaviji izraz prijateljskih in pristranskih stikov med obema deželama in da bo pripomogel k nadaljnjemu razvijanju stikov in medsebojnega sodelovanja na vseh področjih dejavnosti.

Ko je govoril o sodelovanju na gospodarskem področju, je med drugim omenil, da je faza medsebojnega spoznavanja na tem področju končana, da imamo že jas-

no stiko o možnostih in zmogljivostih obeh dežel in da bo bližnji obisk pripomogel tudi k razširjenju gospodarskih stikov.

Na koncu je jugoslovanski veleposlanik izjavil, da sta neodvisno stališče Burme in Jugoslavije pomemben prispevek k miru. »Njuna dosledna politika,« je rekel, »jima zagotavlja večjo vlogo, kakor bi jo sicer imeli po svoji gmotni moči.«

Indijski parlamentarci na poti v Jugoslavijo

Moskva, 29. maja (Tanjug). Indijska parlamentarna delegacija, ki se je tri tedne mudila v SZ in obiskala več republik, industrijskih sredstev in letovišč, mnoga podjetja i. kolhoze, bo jutri odpotovala z letalom v Beograd, na obisk v Jugoslaviji.

Vodja indijske parlamentarne delegacije Krišnapurti je poudaril v razgovoru z novinarji, da so člani delegacije zadovoljni, ker imajo priložnost obiskati Jugoslavijo. Poudaril je ugodno vlogo dveh prijateljskih dežel, Indije in Jugoslavije, ki jo danes igrata na svetu.

Vremenska napoved

za ponedeljek, dne 30. maja

Zjutraj nizka oblačnost, nato delne razjasnitve. Popoldne prehodno povečana oblačnost, v severni Sloveniji nagnjenost h krajevnim pljokam. Temperatura ponoči med 1 in 7, na Primorskem do 12, podnevi med 14 in 20. V naslednjih dneh topleje in deloma sončno vreme.

Predsednik francoske republike Coty (desno) je v navzočnosti zunanjega ministra Pinaya sprejel jugoslovanskega veleposlanika dr. Aleša Beberja (levo)

V. REDNA LETNA SKUPŠČINA OBRTNE ZBORNICE LRS

GLAVNI ODBOR SINDIKATOV KMETIJSKIH DELAVCEV JE PREDLOŽIL ZVEZNEMU IZVRŠNEMU SVETU

ŽIVAHNA RAZPRAVA o perečih problemih obrtništva

predlog o nomenklaturi poklicev v kmetijski proizvodnji

in o pridobitvi strokovnih kvalifikacij v kmetijstvu

V soboto popoldne se je v Poštarskem domu na Pohorju pričela V. redna letna skupščina Obrtne zbornice LRS, Razen številnih delegatov so se skupščine udeležili kot gostje: člana republiškega Izvršnega sveta Zoran Polič in Julij Beltram, podtajnik Državnega tajništva za gospodarstvo LRS tov. Hočvar, predstavnik Sveta za prosveto in kulturo LRS ter celotni izvršni odbor Zveze republikanskih obrtnih zbornic Jugoslavije.

socialnega zavarovanja dotaknili še vrste drugih perečih vprašanj. Predvsem so govorili o vzgoji vajencev, o potrebi podeljšanja učne dobe nekaterih zahtevnejših strok, o boljši strokovni izobrazbi, o težavah v socialističnih obrtnih obratih, o davčni politiki, o uvedbi norm ter o velesojmu, ki bo letos jeseni v Ljubljani.

Včeraj dopoldne je skupščina nadaljevala delo in izvolila nov upravni odbor. Izvršni odbor Zveze republikanskih obrtnih zbornic Jugoslavije bo imel danes dopoldne v prostorih MLO Maribor na Rotovžu svojo sejo, ki ima delovni značaj in je posvečena reševanju številnih problemov v obrtništvu.

Novi Sad, 29. maja. (Tanjug). Glavni odbor sindikata kmetijskih delavcev in uslužbencev je poslal Zveznemu izvršnemu svetu predlog o nomenklaturi poklicev in pridobitvi strokovnih kvalifikacij v kmetijstvu. Predlog predvideva 38 poklicev v kmetijski proizvodnji, in sicer za polkvalificirane, kvalificirane in visokokvalificirane delavce. Za vsak poklic so že sestavljeni ali bodo v kratkem sestavljeni programi za pridobitev ustreznih strokovnih kvalifikacij. Pri tem nastane vprašanje, za katere poklice si je treba pridobiti kvalifikacijo v šolah in za katere neposredno z izpiti pred komisijami, ki bi jih upostavili pri ljudskih odborih ali kmetijskih zbornicah.

Strokovnjaki menijo, da bi bilo treba omogočiti pridobitev kvalifikacij tudi starejšim delavcem, ki imajo bogate izkušnje in ki se že ukvarjajo s posli, predvidenimi za kvalificirano delovno silo. Glavni odbor sindikata meni, da bi bilo treba takšnim delavcem dovoliti, da bi opravili samo praktičen izpit. Nad 50 let starim delavcem, če se odlokuje s posebno vneto in izkušnja, pa bi bilo treba na predlog gospodarskih organizacij priznati ustrezne kvalifikacije brez izpita.

s traktorji, za delo v vinskih kleteh itd. Takšne šole bi bilo treba vključiti v sistem šolstva, sredstva zanje pa zagotoviti enako, kakor za vzdrževanje ostalih šol.

V utemeljitvi je tudi rečeno, da je stanje glede strokovnih kadrov v komercialni službi in računovodstvu na državnih kmetijskih posestvih in v drugih kmetijskih organizacijah zelo slabo. Najbolje bi bilo izšolati za vodje službe knjigovodstva in računovodstva absolvirane dijakke srednjih in kmetijskih šol, ker že imajo potrebno znanje s področja kmetijstva.

Filmski festival v Pulju

V Pulju bo v juliju velik filmski festival domačega filma, ki ga organizira MLO Pulja in uredništvo zagrebškega tednika »Vjesnik u srijedu«. Privikrat so priredili takšen festival v puljski areni lani, toda z mnogo ožjim programom. Letos bodo na njem tudi privikrat delili nagrade, ker hočejo organizatorji spodbuditi napredek jugoslovenskega filma. Nagrada za najboljšo režijo umetniškega filma bo znašala 300.000, nagrade pa sto tisoč din pa bodo dobili najbolje žirani dokumentarni film, najboljši snemalec dokumentarnega umetniškega filma, najboljši scenarij umetniškega filma in najboljša vloga. Diplomsko »Arena« bo dobila najboljša glava v domačem filmu in najboljši koprodukcijki film.

ZENICA PRESEGA PLAN

V prvem četrtletju je znašala vrednost izdelkov železarn nad 6 milijard dinarjev

Zenica, konec maja. V prvem četrtletju letošnjega leta je Železarna v Zenici prekoračila osnovni proizvodni plan za 8%. Vrednost njenih izdelkov je znašala nad 6 milijard din. Plan so znatno prekoračili vsi obrati razen težke valjarne, elektrojeklarne in lahke valjarne. Težki valjalni je večkrat primanjkovalo električnega toka, da so morali obratovanje često prekiniti, ven-

ristitjo zmogljivosti, znižajo materialne stroške in dosežejo večjo storilnost.

Najbolj je plan presegal v prvem četrtletju kolektivni plavža, in sicer za 31,6%. V tem novem obratu so izdelali v treh mesecih nad 52 ton jekla in 1500 ton surovega železa. K prekoračenju plana proizvodnje v prvem četrtletju in uspešnemu obratovanju metalurškega kombinata je med drugim pripomogel tudi začetek obratovanja več novih pomožnih naprav.

Po pokazateljih vsakdanje izpolnitve proizvodnega plana so dosegli lepe uspehe tudi v prvih dveh mesecih tudi drugega četrtletja. Plan izpolnjuje delovni kolektiv v glavnem enakomerno, kar bo omogočilo pravočasno izpolnitve letnega plana v tej železarni.

Utemeljiti predloga je podarjeno, da je bilo treba čimprej uveljaviti zakonite predpise o poklicih in kvalifikacijah kmetijskih delavcev, ker je tudi to vprašanje neposredno povezano s povečanjem storilnosti v kmetijstvu. Sedanji predpisi pa obravnavajo kmetijske delavce kot ne-kvalificirane tako glede socialnega zavarovanja, kakor tudi glede nagrad in plač.

Sedanja sestava strokovne delovne sile ne ustreza v prihodnje pa bo ustrezala še manj. Spričo čedalje večje potrebe po kvalificirani delovni sili v kmetijstvu bi bilo treba ukreniti vse potrebno za izsoljanje delavcev v posebnih kmetijskih šolah, ki bi imele status šol učencev v gospodarstvu. Absolventi teh šol bi bili kvalificirani delavci za delo v živiloreji, poljedelstvu, za oranje

V razpravi, ki je sledila zgoščenemu poročilu o delu Obrtne zbornice LRS, se je prijavil k besedi tudi tov. Zoran Polič. Dejal je, da je upravni odbor Zbornice izvršil lepo število sklepov lanske skupščine. Ugotovil je izboljšanje vrste odnosov v obrtništvu in omenil, da je obrtništvo že našlo mesto, ki mu pripada v naši družbeni stvarnosti. Na kritiko zoper Narodno banko je dejal, da je Obrtna zbornica v nekaterih stvarih premalo odločna. Proti pojavu, ko si Narodna banka lasti nekatere pristojnosti izven okvira veljavnih predpisov, bi se morala Zbornica odločneje boriti. Za odnose med socialističnim in zasebnim sektorjem obrtništva — je dejal — še vedno nismo našli pravih rešitev. Po ugotovitvah poročila soede, je plačni sistem v socialističnih obrtnih obratih takšen, da celo navaja ljudi k zapuščenju delovnih mest. Če je ta stvar tako urejena s predpisi, po-

tem je nepravilna in se je treba zoper njo odločno boriti. Govoril je še o potrebi po ustanavljanju novih obrtnih obratov, o delu in nalogah zbornic v pogojih nove upravno-teritorialne razdelitve ter o vzgoji vajencev v strokovnih šolah, kjer bo treba tudi ideološki vzgoji posvetiti več skrbi ko doslej. Predsednik Zveze republikanskih obrtnih zbornic Jugoslavije tovarniš Branjic je dejal, da mladi kadri v zadnjih desetih letih niso pokazali zadovoljivega strokovnega znanja in da tudi sedanji sistem strokovnega šolstva ne ustreza v celoti. Pri dosedanji kreditni politiki nastajajo po njegovem mnenju težave predvsem v sezonskih in lesno-predelovalnih obratih. Glede socialnega zavarovanja zasebnih obrtnikov je dejal, da tu zadeva ni mogla biti doslej rešena zato, ker obrtniki poleg socialno zdravstvenega zahtevajo tudi pokojninsko zavarovanje. To stvar proučujejo pristojni činitelji in bo v doglednem času rešena.

Delegati so se v razpravi razen

Člani Počitniške zveze so obiskali zgodovinske kraje

Foča, 29. maja. — Na Titov rojstni dan je kakih 500 članov Počitniške zveze iz Beograda, Sarajeva, Splita, Kragujevca in Foče obiskalo Tjentište in Sutjesko, kjer so se bili v peti sovražni ofenzivi srditi boji. Mladinci so prehodili pot Foča, Tjentište, Zelengora, Milinklade, Lučke, Kolibe, Balinovac, Jeleč, Milavina, Foča.

Predstavniki naših mest bodo obiskali Anglijo

Beograd, 29. maja. Predsedstvo Stalne konference mest in mestnih občin Jugoslavije je sprejelo vabilo angleške vlade, naj bi delegacija predstavnikov naših mest od 29. junija do 20. julija obiskala Anglijo. V delegaciji bodo: podpredsednik Stalne konference mest in predsednik MLO Zagreba Vječeslav Holjevac, član predsedstva Stalne konference mest, predsednik MLO Sarajeva Dane Olbina, predsednik MLO Skoplja Vasil Djorgov in predsednik MLO Reke Edo Jardas.

Železarna Zenica — skladišče polizdelkov

GASILCI-PADALCI na gasilskem festivalu v Kranju

Na paradi je sodelovalo 1522 gasilcev

Kranj, 29. maja. Danes zjutraj so se v Kranju nadaljevale svečanosti ob I. gorenjskem gasilskem festivalu. Ze zgodaj zjutraj je obhodila ves Kranj gasilska godba, ki se je nato ustavila na Titovem trgu, kjer je bil promenačni koncert godbe na pihala DPD »Svoboda« iz Kranja. Okrog devete ure so se ušice napolnile. Po pločnikih so množice Kranjčanov pričakovale glavni nastop, ki je bil na igrišču nogometnega kluba »Triglav«. Na igrišču se je zbralo nekaj tisoč ljudi, ki so pozdravljali gasilske enote. Na začetku prireditve so nastopili pionirji iz različnih gasilskih društev, oblečeni v svetlo modre strajce z gasilskimi našivki na prsih ter modrimi hlačami. Izvajali so gasilske vaje. Med pionirskim nastopom je pribrel od Lese letalo in spustilo nad gozdove blizu Kranja najprej sedem, potem pa še šest gasilcev. Prvi v zgodovini slovenskega gasilstva so sodelovali naši gasilci pri »požarni akciji« s padalci.

la četa gasilcev, nato pa so prinesli veliki grb, kateremu je sledilo 20 društvenih praporov. Ljudje, ki so stali na pločnikih, so navdušeno pozdravljali drugo četo bleščočih čelad ter žensko četo, ki ji je sledila. V paradi so bili tudi uniformirani pionirji in sanitetke. Sledila je enota na kolesih in motorjih. Zatem so prinesli na ramenih in na rokah aparate za gašenje s peno, aparata za proizvodnjo kisika ter različno gasilno orodje. Veliko zanimanje so vzbudile konjske vprege, ki so nazorno prikazale reševanje ponesrečenec z najpreprostejšimi sredstvi.

Komaj so se skrili zadnji gasilci-pešaki za vogal Titovega trga, so že pridirjali po Koroski cesti reševalni in gasilski avtomobili. Skupno je sodelovalo na paradi 1522 gasilcev. Ko se je parada končala, so vsi sodelujoči odšli na Savski log, kjer se je pričelo slovesno zborovanje, na katerem so pozdravili gasilce domači in tuji gostje. Na slavnostnem zborovanju so razdelili tudi nagrade, priznanja in diplome.

Po pionirji so nastopile sanitarne discipline, ki so prikazale, kako gasilci rešujejo bolnike. Nastopilo je deset sanitetnih ekip, ki so jih gledalci navdušeno pozdravili.

Komaj so sanitetne ekipe zapustile igrišče, je že pričela gorati v levem kotu transformatorska postaja. Gasilci so prikazali celoten potek akcije od klica »Na pomoč« pa tjakaj do gašenja s peno. Potem ko je gasilski avtomobil zapustil prostor, so se zgrnile na obširnem igrišču čete gasilcev in gasilk v paradnih oblekah. Izvedli so rajalni zast-p. Pri tem nastopu so z vajami pokazali obliko Triglava ter se razdelili tako, da so napisali TITO.

Nekaj po enajsti uri se je glavni nastop na igrišču NK »Triglav« končal. Velika množica ljudi je ošla proti Titovemu trgu, kjer je bila postavljena tribuna, vsa v rdečem blagu. Na čelni strani je bilo pritrjenih sedem čelad. Parada, ki se je formirala na Koroski cesti, je blizu poldvanajste ure pričela korakati proti tribuni. Najprej je prikoralak-

dar pa je v januarju dosegla najvišjo proizvodnjo, odkar je začela obratovati. Kolektiv te valjarne je dosegel še večjo proizvodnjo v marcu, ko je presegel plan valjanih izdelkov za 8%, polizdelkov za 68,5%, gredic pa za 17%.

Siemens-Martinove peči so dale v prvem četrtletju znatno več jekla, kakor je določal plan. Plan so prekoračili za 4,6%. K temu je vsekakor mnogo pripomogel nov proizvodni proces, ki omogoča v nagnjenih SM pečeh potrošnje surovega tekočega železa v proizvodnji jekla do 100%, to se pravi brez starega železa. Z uporabo tega procesa bolje izko-

Ukinjena izvozna prepoved za fižol

Zvezni izvršni svet je izdal odločbo, po kateri se za nekatere proizvode ukine izvozna prepoved, ki je bila odrejena letos v februarju. Tako je zaradi obilne ponudbe na trgu razveljavljena izvozna prepoved za fižol, ki je doslej veljala za vse vrste fižola, razen za tolevski fižol. Nadalje je razveljavljena izvozna prepoved za kostno moko ter za surove in razmaščene kosti. Ti izvozni predmeti so odslej uvrščeni v skupino tistih izvoznih predmetov, za katere se določajo izvozni kontingenti, medtem ko je izvoz fižola docela prost.

V Železniku so izdelali prvo serijo domačih motociklov

Beograd, 29. maja. (Tanjug). Tovarni »Ivo Lola Ribar« v Železniku in »21. maj« v Kneževcu sta začeli izdelovati lahke motocikle 200 cm³. Te dni so izdelali in preizkusili prve iz serije desetih prototipov takšnih motociklov, ki so jih konstruirali naši inženirji. Strokovnjaki računajo, da se bo proizvodnja teh motociklov v dveh, treh letih povečala na 10.000 do 15.000 letno. Cena prvih motociklov iz teh tovarn se bo gibala okrog 200.000 dinarjev.

Tovarna »21. maj« izdeluje samo motorje, vse ostalo pa izdelajo v tovarni »Ivo Lola Ribar«, kjer motocikle tudi montirajo. Delovni kolektiv podjetja »Ivo

PRED TURISTIČNO SEZONO

Domači in tuji gostje v našem turizmu

Z uveljavljanjem novega voznege reda na železnikah se je prejšnji teden hkrati začela prava turistična sezona. Naše turistično gostinstvo si od te sezone obeta precejšen uspeh. Podatki o tujem prometu v aprilu so kar spodbudni, čeprav gre šele za prvi mesec predsezone in še to le na Primorju. Vreme v tem mesecu nikakor ni bilo ugodno. Vendar je statistika za ta mesec zabeležila v vsaj Sloveniji 31.386 gostov, to je za skoraj 5000 gostov ali 19% več kakor lani v aprilu, nočitev pa je bilo 58.069 to je za 8% več. Očitno so se gostje zaradi neugodnega vremena manj časa zadrževali kakor bi se sicer

ob lepem vremenu. V preteklem mesecu je med gosti bilo 5192 inozemcev (lani 4320) z 8412 nočitvami (lani 7636).

Letos kaže da bo obisk inozemskih turistov precej večji, kakor je bil lani. Seveda pa bo imelo od prometa inozemskih gostov koristi le razmeroma malo turističnih krajev in bo v vseh ostalih krajih uspeh sezone odvisen od domačih gostov. O pomenu inozemskih turistov za posamezne turistične kraje nam nudi zanimive podatke pravkar objavljena podrobna statistika o lanskem tujem prometu za posamezne turistične kraje.

Ti podatki nam kažejo, da ima

pomembnejši turistični promet inozemskih gostov v naši državi poleg velikih mest le še 9 turističnih krajev, in sicer Opatija (s 162.261 nočninami inozemskih turistov), Dubrovnik (s 103.194 nočninami), Bled (s 60.461 nočninami), Rab (42.588), Crikvenica (39.542), Portorož (23.994), Lošinj (13.326), Makarska (10.714) in Hvar (8950). V ostalih krajih je promet inozemskih gostov majhen. Nekaj nočin inozemskih turistov odpade še na Bohinj (4209), Budvno (3647), Ildžo (3501), Hercegovino (3313), Kranjsko goro (3041), Rogaško Slatino (2115) in Ohrid (1215).

Od večjih mest pa imajo pomembnejši promet inozemskih gostov Beograd (101.153 nočnin), Zagreb (74.854), Ljubljana (48.925), Split (29.905), Reka (22.694), Sarajevo (13.278) in Skopje (12.851).

Kolikšen pomen pa ima obisk inozemskih turistov za posamezne turistične kraje nam povedo naslednji podatki. Od skupnega števila nočin je lani odpadlo na inozemske goste v Opatiji 56%, v Portorožu 48%, v Lošnju 42%, v Dubrovniku in na Rabu 42%, v Bledu 41%, v Crikvenici 22%, v Hvaru in Ildži 17%, v Makarski 12%, v Bohinju in Budvi 10%, v Kranjski gori in Hercegovini 5%, v Rogaški Slatini pa 2%. Od skupnega števila nočitev v naših večjih mestih pa odpade na nočitive inozemskih gostov v Ljubljani 29%, v Beogradu 26%, v Zagrebu 25%, v Splitu 20%, na Reki 15%, v Sarajevu 8% in v Skoplju 7%.

Premije za proizvajalce masti

Po odločbi Zveznega izvršnega sveta bo veljalo tudi letos premiranje domačih proizvajalcev masti. Podjetja, ki bodo letos proizvedla in prodala mast po predpisanih cenah, imajo pravico do premije v višini 25 din za vsak kilogram prodane masti. Pravica do premije velja za vse količine, prodane od 1. januarja t. l. Natančneje navodila za izvajanje te odločbe bo izdal zvezni državni sekretar za narodno gospodarstvo.

Začnsna ukinitve dajanja kreditov kmetom za nakup gradbenega materiala in delovne živine

Zvezni izvršni svet je izdal za in kmetijske zadruge začasno odločbo, po kateri Narodna banka bodo dajale individualnim kmetom kreditov za nakup gradbenega materiala in delovne živine, kakor je to določeno z odločbo o kreditiranju individualnih kmetijskih proizvajalcev. Ustavitev dajanja kreditov velja od dneva objave odločbe v Ur. listu FLRJ, t. j. od 25. t. m.

Niko Kadija

Kljub višjim cenam več gostov kakor lani

Ponekod so cene penzionov poskočile do 50%

Split, maja

V Splitu, Makarski, na Hvaru, v Tučepih in Brelih je do oktobra v glavnem vse rezervirano za tuje turiste. Prispelo so že prve skupine gostov iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Francije in severnih dežel. Dosti pa je tudi turistov, ki se ne ustavijo za dolgo časa. Tako n. pr. vozi v zadnjih dneh skozi Split 50 do 40 avtomobilov in avtobusov s tujimi izletniki in turisti.

Po prvem maju čedalje pogostje prihajajo tudi domači gostje. V Turistični zvezi za srednjodalmacij izjavljajo, da je v vseh večjih hotelih v teh krajih že zasedenih 30 do 40% prostora, torej veliko več kot kdajkoli doslej v tem času. K temu je vsekakor prispevalo tudi toplo sončno vreme na Jadranu, ki je omogočilo, da se je kopalna sezona že močno razmahnila.

V splitski gostinski zbornici smo primerjali letošnje cene v turističnih objektih z lanskimi. Skok je občuten. Ponekod je dosegel tudi do 50% (»Parke« in »Central« v Splitu, »Dalmacija« in »Palace« na Hvaru, »Jadrane« v Tučepih itd.), medtem ko so v celoti cene višje v primeri z lanskimi za okrog 20%.

V manjših krajih pa so cene nižje. V Trogiru je lani n. pr. znašal pension 550 din, letos pa 650, v Supetaru na Braču je cena narasla od 390 na 440, v Krilu Jesenice (kakih 15 km od Splita proti Omišu) so ostale lanske cene nespremenjene: 400 do 450 din, v Jelsi na Hvaru so jih zvišali od 450 na 500 do 550. Podobno je tudi s hoteli in drugimi gostišči v Sutivanu, Milni in Bolu na Braču, Vrboški in Starigradu na Hvaru in Nečujmu na Solti

v Beški Vodi pri Makarski, v Omišu, Grljevcu (9 km od Splita), Postirah, Sumarkinu itd.

Prižadevanje, da bi domačim turistom zagotovili čim cenejše letovanje, je prišlo navzkriž s pomanjkanjem gostinskih objektov. Poskus, ki so ga napravili v Nečujmu na Solti, lepem zalivu, oddaljenem 8 morskih milj od Splita, kaže, da je moč zagotoviti takšne gostinske objekte, ki bi stali največ 200.000 din na posteljo. Gre za hišice, izdelane iz kamna in podobnega gradiva. V vsaki izmed teh hišic, sezidanih v gozdičku tik ob obali, so 3 do 6 postelj. Za zdaj so te hišice brez tekoče vode, sanitarnih in higienskih naprav, ki jih najdemo v hotelskih sobah, so pa zelo primerne za ljudi, željne tišine in počitka.

Malokdo je poznal Gradac, prijazno primorsko vas med Makarsko in Pločami, preden niso nekateri delovni kolektivi iz Bone in Hercegovine pred nekaj leti tu obnovili nekatere na pol porušene in zapuščene hiše in v njih uredili svoje domove. Zdaj je Gradac izrazil primer, kaj vse je moč doseči s pobudo sindikalnih in ostalih organizacij na področju turizma.

Letos spomlad so se prek Turistične zveze v Splitu nekatera naša najbolj znana industrijska podjetja zanimala za ureditev starih hiš, kakršnih je dosti vzdolž naše obale. Nismo dobili točnih podatkov, koliko je bilo v tem pogledu doslej storjenega, toda nedvomno je, da je to ena izmed učinkovitejših poti, da bi dobili nova gostišča in tako zagotovili ljudem udobno in razmeroma poceni letovanje.

Po volilni zmagi konservativcev

(Od stalnega dopisnika »Borbec«)

London, 28. maja. Okraj enolična volilna kampanja se je zaključila približno tako, kakor je bilo pričakovati: z dokaj živahnim praznovanjem konservativcev, ki so dobili v Spodnjem domu prepričljivo večino. Predsednik angleške vlade Eden je dosegel tudi velik osebni uspeh. Pod njegovim vodstvom je stranka na krmilu po letu 1865 prvokrat utrdila svoj položaj na volitvah. Torijevski del angleške družbe je sprejel in potrdil Edena kot svojega prvaka. Angleški volivci so oddali tokrat približno milijon glasov več za konservativce, kakor za laburiste.

tako »dramatična«, kakor so napovedali. Davišnji »Times« ugotavlja, da so laburisti »plačali manjšo kazen za svojo slabost, kakor se je zdelo to možno«. Tokrat imajo v Spodnjem domu 68 mest manj od torijevcev. Laburisti so morali prepustiti nasprotnikom 20 okrajev, pridobili pa so samo 4 torijevske. Od 35 novih volilnih okrajev so jih osvojili laburisti 18, konservativci pa 17.

Posledice abstinence v laburističnih vrstah

Optimizma, vzdušja »blaginje« in uspehov na torijevski strani pa ne spremlja povečanje politične živahnosti v angleški družbi v celoti, kar se je pokazalo tudi v izidu volitev. Na volitvah leta 1951 je glasovalo 82,6% volivcev, tokrat pa samo 76,82%. Doma je ostalo nad 8 milijonov volivcev. Konservativci so dobili sicer v od-

stotih več glasov, v resnici pa 405.000 manj kakor na zadnjih volitvah.

...in politične defenzive stranke

Izid volitev očitno ni izrazil premika volivcev z ene fronte na drugo, marveč predvsem abstinence, ki je bila tokrat v laburističnih vrstah zelo velika. V primerjavi z letom 1951 so dobili laburisti poldrugi milijon glasov manj. Stranki se očitno ni posrečilo, da bi nadaljevala krepitev svojega vpliva med delavstvom. V znatnem delu njenih prejšnjih volivcev je bilo tokrat pomanjkanje zavesti, da je treba »torijevce premagati«. Vsi člani »laburistične vlade v senci« so dobili v svojih okrajih manj glasov, kakor na zadnjih volitvah. Celotno Bevan jih je dobil 2295 manj. Zmanjšanje večine v obeh krilih laburističnega gibanja kaže, da je manjša volilna udeležba predvsem posledica splošnega položaja politične defenzive v boju s konservativci.

Začetek

»nove liberalne dobe«?

Liberalci so dobili tokrat 6 poslanskih mest in skoraj enako število glasov, kakor na volitvah leta 1951. Odstotek njihovih glasov pa je narasel. To je dalo njihovim prvakom povod, da so napovedali začetek »nove liberalne dobe«. Drugače pa liberalci na teh volitvah prednjačijo v številu izgubljenih kandidatskih depozitov. Od celotnega 101 kandidatskega depozita odpade na liberalce 61 ali 9150 funtsterlingov. Komunisti so izgubili 15 od 17 depozitov, konservativci 3, laburisti pa enega. Depozite izročijo po vsakih volitvah kroni. Tokrat sta bila izvoljena tudi dva poslanka separatističnega gibanja Severne Irske. Oba pa sta še v zaporu.

Vlada pred važnimi nalogami

Edenova vlada je dobila dovolj avtoritativen mandat, da bo upravljala deželo v prihodnjih petih letih. Za zdaj se ni nobenih znakov, da bi pripravljali Eden v svoji vladi kakršnekoli spremembe. Sicer pa čakajo vlado važne naloge spritno težavnega položaja v zvezi z napovedano stavko na železnicah. Lotiti se bo morala tudi kočljivega vprašanja premoga, ki ga primanjkuje. Od

premoga pa je odvisen razvoj industrijske proizvodnje. Glede zunanje politike menijo politični krogi, da so dale volitve Edenovi vladi potrebno moč na pragu razgovorov »štirih velikih«.

Kaj bodo storili laburisti?

Neuspeh na volitvah in znaten padec vpliva Laburistične stranke v deželi bosta vsekakor sprožila med laburisti živahne razprave. Svoj neuspeh pojasnjujejo laburisti za zdaj »v glavnem« s splošnimi ugodnimi okoliščinami za konservativno vlado, delno pa tudi s svojo notranjo neslogo in pomanjkljivostmi v delu strankinega stroja, ki je bilo manj učinkovito od konservativnega. V prihodnjih petih letih bo morala Laburistična stranka urediti in okrepiti svoje vrste. Herbert Morrison meni, da glavna naloga stranke po volitvah ni v »protičevanju temeljnih načel njene politike«, marveč v »njahovem izražanju v luči sodobnih razmer«.

Vse kaže, da bodo laburisti v bližnji prihodnosti zadeli na vprašanje sprememb v vodstvu. Do leta 1960, do konca roka zdaj izvoljenega parlamenta, bo Attlee star 76 let, Herbert Morrison 72, Shinwell pa 75. Vprašanje izbire pripravljajca in uveljavljajca nove mlade ekipe v vodstvu je ena glavnih nalog, ki jo bodo morali laburisti izpolniti, če se bo hotela stranka bolje pripraviti na prihodnje volitve.

Dušan Blagojević

Sovjetska državna delegacija na obisku v Inštitutu za nuklearno energijo v Vinči

Stavka na železnicah

Običajno je prizadet prevoz potnikov, živil in goriva

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBEC«)

London, 29. maja. Nocoj polnoči je 70.000 angleških strojevodij in kurjačev zapustilo lokomotive in začelo stavkati. Zaradi stavke se je promet na angleških železnicah skrčil za petino, kar pomeni, da je običajno prizadet prevoz potnikov, živil, surovin in goriva. V težavnem položaju je tudi na desetisoče angleških državljanov, ki so se v soboto odpeljali iz mest na vse strani.

Vlada je že prej pripravila načrt za nujne ukrepe v primeru stavke. Po tem načrtu bodo na petino skrčeni železniški promet uporabljali predvsem za prevoz živil, bistveno važnih surovin in potnikov na važnejših progah. Stavica je spravila v neugoden položaj tudi angleški tisk. Casopisna podjetja bodo organizirala dostavo časnikov večidel s kamioni, nekateri časniki, kakor da-

našnji »Sunday Times«, »Observer« in drugi, pa so zaradi stavke izšli v skrajnem obsegu.

Zadnja pogajanja in poskusi, da bi se ognili stavki, so se začela včeraj ob 11 dopoldne in so trajala s presledki do polnoči, ko je postalo jasno, da sporazuma ne bo moč doseči.

Istočasno s pogajanjimi med Tradeunionom in Transportno komisijo je bila včeraj tudi angleška vlada zelo dejavna v zvezi s kritičnim položajem na železnicah. Zjutraj je notranji minister sklical vse ministre, zainteresirane na raznih oblikah preskrbe. Potem je obiskal ministrskega predsednika in pozneje je prišel za njim tudi minister za delo.

Strojevodje in kurjači, člani Narodne zveze železničarjev, ki šteje 17.000 članov, bodo ostali na delu, ne bodo se pa lotili nobe-

Angleški ministrski predsednik Eden v svojem volilnem okrožju

Eden poziva javnost naj pomaga vladi

London, 29. maja. (AFP). — Predsednik angleške vlade Anthony Eden je danes po radu izjavil, da bo vlada zahtevala posebna pooblastila, da bo kos položaju, ki je nastal zaradi stavke na železnicah. Potem ko je pojasnil zgodovino pogajanj, ki so se zaključila z neuspehom, je predsednik vlade poudaril, da so nastale vse težave zaradi trenj med dvema sindikatoma železničarjev. »Položaj se bo lahko spet zboljšal šele, ko se bodo nadaljevala pogajanja med obema sindikatoma in državno Transportno komisijo«, je rekel Eden in pripomnil, da bo vlada storila vse, kar je v njenih močeh, da bo olajšala in pospešila nadaljevanje pogajanj.

Predsednik vlade je rekel, da pomeni stavka železničarjev nevarnost za angleški narod in da bo napravila škodo angleški industriji v trenutku, »ko je tuja konkurenca zlasti učinkovita«. Eden je poudaril nevarnost brezposelnosti, ki bi utegnila kaj kmalu nastati spritno težavnega položaja. »Potem je izjavil, da bo vlada ukrenila vse potrebno, da zagotovi preskrbo prebivalstva z žili, kurivom in glavnimi potrebščinami. Na koncu se je obrnil na javnost s pozivom, naj pomaga vladi pri njeni nalogi, hkrati pa je sporočil, da bodo v kratkem objavljeni podrobni načrti o ukrepih, ki jih je storila vlada, in o načinu, kako lahko vsak državljan pripomore k skupni akciji.

nega dela, ki so ga opravljali stavkajoči. Na nekaterih mitingih strojevodij in kurjačev, ki so jih sklicali nocoj širom po državi, so objavili, da so nekateri delavci na lokomotivah, člani Tradeuniona, ki se ne udeležujejo stavke, obljubili, da bodo tudi nehali delati. D. B.

Za začetek »samo prostovoljci«

V zahodnonemškem Zveznem zboru je zmagala koncepcija »čvrste roke«

(Od stalnega dopisnika »Borbec«)

Bonn, 29. maja. Vlada večina v Zveznem zboru je v petek odklonila predlog socialnih demokratov, da bi glasovanje o vojaških zakonih odgodili do konference štirih. S tem je zahodnonemški parlament zavrnil tudi menjeje opozicije, da lahko bonnska naglba v zvezi z oboroževanjem samo otežkoči vzdušje sporazumevanja na bodoči konferenci štirih. Večina je odklonila tudi koncepcijo socialnih demokratov, naj bi izpričali Bonn več pobude za združitev, ker so Nemci najbolj poklicani, da povedo svojo besedo o svoji bodočnosti. Namesto tega je kancelar Adenauer poudaril, naj bi se bodoča konferenca štirih ukvarjala predvsem z vprašanjem razorožitve, nemško vprašanje pa bi lahko prišlo na dnevni red šele pozneje.

Po pet ur trajajoči debati je zmagala koncepcija »čvrste roke« z 253 proti 155 glasovom. To zmago je napovedalo že poročilo Centralne banke iz Frankfurta (Banka nemških dežel), da je Zahodna Nemčija v aprilu prvokrat po vojni uvozila za 8 milijonov mark več kakor izvozila. Ta novost v zunanjetrgovinski bilanci je posledica mrzličnih priprav industrije, da bi opremila in oblekla novo vojsko.

Vlada zahteva pooblastilo, da bi lahko začela upostavljati vojsko iz prostovoljcev, ki jih je baje kakih 150.000. Parlament naj bi se šele pozneje ukvarjal s pravnimi zakoni o oborožitvi. Med par-

lamentarnimi počitnicami naj bi bodoče Blankovo ministrstvo za obrambo upostavilo jedro bodoče vojske, da ne bi sedelo prekrižanih rok. Blankov vojaški urad je že oddal v tisk obširnejšo brošuro o vojski, ki naj bi prodrla zlasti med mladino, navdušeno za zeleno uniformo. S tem pa niso zadovoljni niti nekateri krogi v vladni koaliciji, kaj šele opozicija. Liberalni del vladne koalicije meni, da gre za »volka v ovčji kožici«, oziroma da skušajo dobiti bodoči poveljniki takšna pooblastila, ki bi jim omogočila pod pripljubljenim imenom »prostovoljcev« snovati jedro vojske mimo in brez kontrole parlamenta, ker bi bili iz vojaškega kadra tretjega ranga izvirajoči prostovoljci pravzaprav hrbtnica bodoče polmilijske vojske. Majhne stranke v koaliciji pa se bore za svoj vpliv

Belgijski kovinarji gostje naših metalurgov

Mostar, 29. maja. — Dopoldne je prispela v Mostar belgijska sindikalna delegacija kovinarjev, ki se mudijo v naši deželi kot gost Centralnega odbora sindikata metalurgov in kovinarjev Jugoslavije.

Gostje so obiskali rudnik boksita v Mostaru in si ogledali kulturnozgodovinske spomenike mesta, nakar so nadaljevali pot v Jablanico in dalje v Sarajevo. S. K.

v vojski, saj vedo, da bo odločilna sila v nadaljnjem notranjepolitičnem razvoju.

Vzlic tem notranjim razprtijam pa si lahko bonnsko naklonjenost prostovoljcev razlagamo predvsem s čedalje večjim zavračanjem blokovske politike v Nemčiji in izven nje ter z odporom večine nemškega ljudstva, da bi se z orožjem v roki postavilo proti Nemcem na oni strani cone meje. »Bolje je deset let pogajati se, kakor da bi se en dan vojskovali« to socialnodemokratsko geslo pravzaprav izraža željo preprostega državljana, da bi živel v miru, in njegov strah pred militarizmom. Zato je lahko program »za združitev, a proti oborožitvi« v začetku letošnjega leta močno razgibal nemški narod.

Nasprotniki vojaških zakonov v parlamentu so bili v petek premagani, toda nasprotniki oborožitve obeh delov Nemčije zunaj parlamenta povzročajo Bonn več skrbi, kakor tisti, ki sede v poslanskih klopih v parlamentu. Glavni govornik kanclerjeve stranke v Zveznem zboru Kässinger ni storil najboljše usluge formulaciji o prostovoljcih. Srdito je namreč napadel opozicijo, ki se zavzema za sistem kolektivne varnosti namesto blokovske politike, češ da bi bile v tem sistemu druge države »volk v ovčji kožici«, vtem ko bi neoborožena Nemčija ostala »ovca v ovčji kožici« in potem bi »volkovci zadavili ovco«, brž ko bi se jim ponudila priložnost. R. Vujović

Z VSEH STRANI SVETA

ITALIJA STAVKA KMETIJSKIH DELAVCEV

Rim, 29. maja (AFP). Okrog 2 milijona italijanskih kmetijskih delavcev bo začelo jutri dvodnevno stavko, da bi uveljavili zahtevo, naj jim zvišajo meze in dajo iste doklade, kot jih prejema industrijski delavci.

ZAHODNA NEMCIJA NEREDI V BERLINU

Berlin, 29. maja (Reuter). Sinoči je prišlo v britanskem sektorju Zahodnega Berlina do neredov, ko je policija intervenirala proti demonstrantom, ki so prišli iz Vzhodnega Berlina. Demonstranti so protestirali proti sklepu britanskih okupacijskih oblasti, da bodo dovolile skupščino bivših pripadnikov nemške III. oklopne divizije. Več policajev je bilo ranjenih. Policiji se je naposled posrečilo z brigadami razgati demonstrante, ki so protestirali tudi proti pariskim sporazumom.

VELIKA BRITANIJA ŽELEZNIŠKA NESREČA

London, 29. maja (AFP). Sinoči je v Warmithu na škotskem prišlo do železniške nesreče, v kateri so bili ubiti trije ljudje, 20 jih je bilo huje, okrog sto pa lažje ranjenih. Do nesreče je prišlo, ko se je lokomotiva potniškega vlaka prevrnila in povlekla za seboj več vagonov.

SOVJETSKA ZVEZA SPREJEM INDIJSKIH PARLAMENTARCEV

Moskva, 29. maja (AP). Predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR maršal Vorušilov, sovjetski zunanji minister Molotov in obrambni minister Žukov so sinoči v Kremlju sprejeli delegacijo indijskih parlamentarcev, ki so se mesec dni mudili v Sovjetski zvezi.

OZN ODBOR ZA PRISILNO DELO

Zeneva, 29. maja (Reuter). Upravni odbor Mednarodnega urada za delo je sprejel sklep o ustanovitvi odbora za proučevanje problemov prisilnega dela. Naloga odbora bo zbirati in analizirati vse podatke, ki se tičejo prisilnega dela na svetu. Za sklep so glasovali tudi vsi predstavniki vseh, vstavi sovjetskega predstavnika Arutinjana.

ZDA PRED NOVO STAVKO

Detroit, 29. maja (AFP). Sindikat avtomobilskih delavcev je sklenil za 24 ur odgoditi predvideno stavko 140.000 delavcev podjetja Fordovih tovaren, da bi se njihovi predstavniki sporazumeli z direkcijo. V sedanjem stanju pogajanj je izjavil predsednik sindikata avtomobilskih delavcev Walter Reuther, »lahko samo znatna sprememba stališča direkcije prepreči stavko.«

SE DVA OTROKA OBOLELA PO SALKOVEM CEPIVU

Washington, 29. maja (AFP). Zdravstvena služba v Washingtonu je objavila, da sta obolela za otroško paraliza še dva otroka, celjena s Salkovim cepivom. Potemtakem je doslej obolelo 113 ljudi za otroško paraliza, potem ko so jih cepili z novim cepivom.

ARGENTINA NOVE ARETACIJE KATOLIŠKIH DUHOVNIKOV

Buenos Aires, 29. maja (AP). Argentinska policija je objavila, da so aretirali v pokrajini Cordoba katoliške duhovnike, ki je žali predsednika Perona, v Mendoza v zahodni Argentini pa so zaprli dva druga katoliška duhovnika. Zaradi ilegalnega dela proti režimu je argentinska policija aretirala od no-

KOLUMBIJA VELIK POŽAR

Bogota, 29. maja (AFP). V pristanišču Hirardot v Kolumbiji je požar včeraj uničil 45 hiš in hotelov v poslovnem središču mesta. Hirardot je važno kolumbijsko poslovno in turistično mesto. Poškodovan je bil samo en človek.

EGIPT TRGOVINSKO PREDSTAVNIŠTVO V PEKINGU

Kairo, 29. maja (Tanjug). Egiptovski časnik »Agbar el Jome« poroča, da bodo v LR Kitajski kmalu ustanovili egiptovski trgovinski predstavništvo, katerega naloga bo okrepiti izmenjavo med obema deželama.

SIRIJA GENERAL BURNS V DAMASKU

Damask, 29. maja (Reuter). V Damask je prispel vodja komisije OZN za kontrolo premirja v Palestini, kancler general Burns. Z načelnikom generalnega štaba sirske vojske Sukaircom je imel dva sestanka. Tu sodijo, da sta razpravljala o varnostnih problemih in o življenjskih pogojih prebivalstva v demilitarizirani coni.

AFGANISTAN TRGOVINSKA POGAJANJA S SZ

New Delhi, 29. maja (Tanjug). Indijska časopisna agencija poroča iz Kabula, da se afganistansko-sovjetski razgovori o tranzitnem prometu prek Sovjetske zveze ugodno razvijajo. Pritaknujejo pogodbi, ki bo obsegala prevoz materiala prek severnih meja dežele brez posebnih carinskih tarif. Ta pogodba bi bila velikega pomena spritno težavnih odnosov s Pakistanom, ki ovirajo redne trgovske zveze te dežele z ostalim svetom.

INDIJA SADOVI MENONOVH RAZGOVOROV

New Delhi, 29. maja (Tanjug). Dobro poučeni krogi v New Delhiju pričakujejo, da bodo sadovi razgovorov Krišne Menona v Pekingju in bližnja obiska v Londonu in Washingtonu privedli do sestanka med kitajskimi in ameriškim predstavniki, na katerem bodo razpravljali o daljnovežnih vprašanjih. Do tega sestanka bi utegnlo priti v prihodnjih tednih.

JAPONSKA TRGOVINSKI STIKI S KITAJSKO

Osaka, 29. maja (AP). Bivši vodja neuradne japonske trgovinske delegacije, ki je v začetku letošnjega leta obiskala Kitajsko, je izjavil, da bo julija obiskala Kitajsko nova japonska delegacija. Pripomnil je, da bo le-ta skušala s Kitajsko doseči sporazum o izmenjavi trgovinskih predstavnikov med obema deželama in skleniti plačilni sporazum.

SINDIKALNI OBIŠK

Tokio, 29. maja. Agencija Kinjo poroča, da bo del japonske sindikalne delegacije, ki je prisostvovala letošnji prvomajski proslavi v Pekingju 31. maja, odpotovila v Sovjetsko zvezo. V Moskvo bo odpotovilo 54 članov japonske sindikalne delegacije.

FORMOZA IZJAVA ČANGKAIŠKEGA MINISTRA

Tajpeh, 29. maja (AP). Čangkajkov zunanji minister Jeh je izjavil, da njegova vlada ni podpisala nobenega sporazuma z nobeno deželo, vstavi ZDA, s katerim bi odstopila od svojih osnovnih pravic do samobrambe ali sovnanja izgubljenega ozemlja. Toda docela naravno je, je pripomnil Jeh, da bi se morali spritno težavnih odnosov, izvirajočih iz sporazuma o medsebojni obrambi, sporazumeti z ZDA o uporabi sile, razen v izrednem položaju.

Goa hoče k Indiji

Akcije pripadnikov gibanja za priključitev se nadaljujejo

New Delhi, 29. maja (IS). Pripadniki gibanja za priključitev Goa k Indiji nadaljujejo akcije. Skupina prostovoljcev je včeraj mimno demonstrirala na železniški progi v Castle Rocku, spritno težavnega položaja. Policija je demonstrante aretirala, vendar jih je kasneje izpustila.

Vojaško sodišče v Goi je obsodilo dva borca za priključitev te portugalske kolonije k Indiji na 8 let ječe in na hude globe. Portugalske oblasti so aretirale več goanskih policajev, ker sumijo, da le-ti simpatizirajo z nacionalisti.

Portugalska policija je tudi aretirala 70 Indijcev, ki so 20. maja prišli v Goo, da bi se na miren način borili za njeno priključitev k Indiji. Parlamentarni odbor vseh goanskih političnih strank je ponovno pozval indijsko vlado, naj skuša vprašanje Goe urediti s pogajanjimi.

Sirski pomisleki ob novem arabskem paktu

Kairo, 29. maja (Tanjug). Iz Damaska poročajo, da se egiptovsko-sirski razgovori o novem arabskem tristranskem paktu bližajo koncu. Egiptovski tisk ostro demantira pisanje sirskih časnikov o nekakšnem novem egiptovskem projektu glede tega pakta. Kairo trdi, da na sedanjih razgovorih s sirskim zunanjim ministrom El Azemom dejansko razpravljajo o vprašanju, kako bi finansirali sklad za skupno obrambo, ki bi ga uporabljale vojske vseh treh držav.

Več obolenj in nezgod

— večji prispevek za socialno zavarovanje

V Mariboru in okoliškem okraju bo 36 podjetij in ustanov plačevalo nižji prispevek od splošne stopnje, 90 pa višjega

Med različnimi podjetji v Mariboru je dvakratna in še večja razlika v številu nezgod, ki povzročajo izostanke z dela. Tudi število obolenj in bolniških dni je zelo različno. Razna opozorila in navetili, kako zmanjšati število nezgod in obolenj, niso povsod zalegli. V nekaterih podjetjih, ki so že tako imela visok odstotek, se le-ta še naraščata. To je povzročilo finančne težave Zavodu za socialno zavarovanje za mesto in okraj Maribor. Zato se je tajnik posluzil Uredbe o finansiranju zavodov za socialno zavarovanje in že določil nove stopnje prispevkov za posamezna podjetja in ustanove, ki bodo veljale od junja meseca.

Odstotek prispevkov se giblje med 41 in 47. Med 152 podjetij v Mariboru in okoliškem okraju, ki zaposlujejo preko 50 ljudi in so jim že določili novo stopnjo prispevka, jih je 14 takih, ki bodo plačevala le 41%. V teh delovnih kolektivih so v zadnjem času znašali izostanki z dela zaradi nezgod in obolenj povprečno samo 2,30%, nadomestilo za plače ob začasnih nesposobnosti za delo, oskrbni stroški za zdravljenje v zdravstvenih zavodih in naravnih zdraviliščih pa na vsakega zavarovanca povprečno le 3500 din. Manj kot 5000 din izdatkov na zavarovanca in 3,5% izostankov z dela — za kar je

določena splošna stopnja 43% prispevka in jo bo plačevalo 26 podjetij in ustanov — je imelo še 22 drugih kolektivov, ki bodo plačevali po 41,6% ozir. 42,3%. Devetdeset podjetij in ustanov, to je več kot polovica vseh, pa bo plačevalo višji prispevek, kot je določen s splošno stopnjo.

Najvišji prispevek — 47% — bo plačevalo 29 podjetij in ustanov. Visok prispevek bodo delovni kolektivi precej občutili, čeprav bodo s tem prispevali le majhen del tistega, kolikor ima Okrajni zavod za socialno zavarovanje večje izdatke za njihove

člane. V teh kolektivih so namreč dosegli izostanki z dela skoraj 6%, povprečni izdatki Zavoda za socialno zavarovanje za njihovega člana pa 8000 din. Zato Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Mariboru z zvišano stopnjo prispevka še ne bo mogel kriti vseh izdatkov. Morda pa bo dosežen tudi drugi namen tega ukrepa, da bodo delovni kolektivi bolj skrbeli za omejevanje nezgod in obolenj. Ti predpisi jim bodo dajali več vzpodbude, kot so je imeli doslej, ker bodo imeli tudi materialno korist.

P.

Občinski praznik na Polšniku

V spomin na tista težka leta, ki tudi ljudem v kumskem hribovju in na Pošniku niso prizanesla, ko je okupator skorajda do slednjega izselil vse kmečke družine, praznuje na Polšniku 5. junija svoj občinski praznik. Ta dan so si izbrali za svoj občinski praznik v spomin na tiste dni, ko so se pred desetimi leti začeli vračati v svoje hribovske domove kmečki ljudje, kar jih je bilo preživeljo trpljenje in mučenje po zloglasnih taboriščih. Letošnji občinski praznik so Polšanji povezali z odkritjem spominske plošče žrtvam za svobodo

in neodvisnost. Po slavnostni seji občinskega ljudskega odbora bo to nedeljo ob 9. uri odkritje spominske plošče, popoldne pa bo polšniška dramska družina uprizorila dramo »Vrnitev« prav v spomin na tisti čas pred desetimi leti, ko so se Polšanji vračali iz taborišč na svoje domove.

France Gerželj

Proslave in prireditve ob Dnevu gasilcev na Goriškem

Nova Gorica, 29. maja. — Ob Dnevu gasilcev v goriškem okraju so bile danes v sedežih bodočih komun volitve novih odborov Gasilske zveze, ki bodo v kratkem prevzeli velik del pristojnosti sedanje okrajne Gasilske zveze. V pripravah na svoj praznik so društva v zadnjih mesecih pripravila vrsto tekmovanj in nastopov, med katerimi je bilo največje tekmovanje ob 10-letnici ustanovitve prve slovenske vlade 5. maja v Ajdovščini.

V Sempturu je bila danes svečana otvoritev novega gasilskega doma, v Vinodolu (prej Zali hrib) razvije društvenega prapora, v Ajdovščini otvoritev ordinarne vtem ko je bila v Kanalu ob Soči v počastitev Dneva gasilcev vrsta kulturnih, športnih in drugih prireditev. V Selu pri Ajdovščini so odprli novo športno kegljarišče in ob tej priložnosti izvedli prvo tekmovanje vseh kegljarskih društev bodoče ajdovske komunne. Drugod so bile manjše krajevne prireditve.

M. D.

V ptujskem okraju se pripravljajo za boj proti koloradarju

V nekaterih krajih se je škodljivec že pojavil

Proti koloradskemu hrošču, tej venokletni nadlogi, ki napada krompirišča, je v ptujskem okraju pripravljena odločna borba. Strokovnjaki so mnenja, da je letos pričakovati škodljivca v večjem številu. Kakor poročajo iz Moskanje in nekaterih drugih krajev, se je v manjši meri koloradski hrošč že pojavil. Občinski in vaški štabi za zatiranje tako morali na svojih področjih takoj začeti delati. Letos bodo krompirišča predvsem zapraskovali in škropili. Potrebno škropivo je na razpolago v dovoljni meri, le zaradi škropilnic in za-

prasilcev je stiska. Okrajni ljudski odbor je dal na razpolago 5 motornih zapraskalcev, ki jih bodo poslali v kraje, kjer jih primanjkuje. Nabavili bodo tudi nekaj ročnih zapraskalcev, ki se posebno dobro obnesejo na manjših parcelah. V borbi proti koloradarju bodo letos sodelovale tudi kmetijske zadruge. Ker so v ptujškem okraju na Dravskem in Ptujškem polju obširna krompirišča in je krompir osnovna hrana ter ugoden pridelek za prodajo, bodo morali kmetovalci s temeljito borbo in zatiranjem ohraniti nasade pred koloradskim hroščem.

M. R.

B R A C I N A M P I S E J O

Ali smo že pozabili na Okroglico?

Z novim voznim redom, ki velja od 22. maja, so bili prebivalci Vojenskega in Gradišča v goriškem okraju precej prizadeti, ker se od tega dne dalje na postajališču Okroglica, ki je tem vasem najbližje, potniški vlaki več ne ustavljajo. Vasčani so se zaradi tega že pisмено pritožili na direkcijo železnice v Ljubljani, toda za sedaj brez uspeha.

Septembra 1953. leta je bilo ob velikih praznikih na Okroglici, na kateri je govoril tov. Tito, med postajama Volčja draga in Prvačina urejeno na odprti progi posebno postajališče, kjer so izstopali in vstopali udeleženci proslave, ki jih je semkaj pripeljalo nad 70 posebnih vlakov. V spomin na ta zgodovinski dogodek in na prvi uradni obisk tov. Tita na Goriškem, je železniška uprava sklenila, da bo v Okroglici ostalo postajališče, in res so se nekaj časa tu ustavljali vsi potniški vlaki. Naslednje leto so postanke omejili samo na nekaj vlakov, sedaj pa so jih popolnoma odpravili. S tem pa so prebivalci Vojenskega in Gradišča (znano kot Dolenjsko bivanje Simona Gregočiča), od koder se dnevno vozi v Gorico na delo tudi več delavcev in uslužbencev, občutno prizadeti, ker morajo na vlak v znatno bolj oddaljeno Volčjo drago oziroma Prvačino.

Ni nam znano, s čim železniška uprava utemeljuje in opravičuje ta svoj sklop, ker o kaki nerentabilnosti

ne more biti govora, saj ni imela železnica s tem prav nobenih stroškov, ker je bilo postajališče nezasedeno in so vozne karte izdajali kar sprevodniki v vlaku. Tiste nekaj pare več, ki jo vlaki porabi pri ustavljanju in izpeljavi pa verjetno ne more bistveno vplivati na stroške železniškega podjetja in bi bilo že zaradi simbola, ki ga ime Okroglica predstavlja, smešno to sploh omenjati. S tem v zvezi pa je treba še poudariti, da je

samo nekaj postaj dalje proti Sežani na isti progi postajališče Steške, kjer je promet potnikov približno enak, vendar se v Stekah ustavljajo vsi potniški vlaki, medtem ko bi se na Okroglici zadovoljili že tedaj, če bi imeli postanek vsaj tisti vlaki, ki vozijo delavce in uslužbenca na delo in z dela domov.

Upamo, da bo železniška uprava to upoštevala in nekaj ukrenila.

Prizadeti.

Motorni vlaki naj bi vozili tudi ob nedeljah

Od 22. maja, ko je začel veljati novi vozn red, obratuje na progi Nova Gorica—Bohinjska Bistrica tudi nekaj motornih vlakov. S predvideno združitvijo goriškega in tolminskega okraja ter ustanovitvijo skupnosti komun v Novi Gorici, kjer so za oba okraja združena domala že vsa vodstva političnih in društvenih organizacij, je bila uvedba motornih vlakov tembolj nujna. Pomembna pridobitev pa je tudi za razvoj in pospeševanje turizma. Motorni vlak, ki odhaja iz Nove Gorice proti Gorenjski ob 5.24, je zelo ugoden in najbolj prikladen za tiste Goričane in Tolmince, ki si želijo na kratek obisk v Bohinju ali na Bled, motorni vlak, ki se vrača v

Gorico ob 8.43 pa je prav tako ugoden za turiste, ki prihajajo iz nasprotni smeri. Brez dvoma pa gre največ ljudi na izlet prav ob nedeljah, zato je tembolj nerazumljivo, zakaj ta dva vlaka ob nedeljah ne vozita in kakšni razlogi so narekovali ta ukrep železniške uprave. Ob nedeljah so tudi v Novi Gorici razne prireditve, konference in sestanki, katerih se udeležujejo (in z združitvijo obeh okrajev se jih bodo zmeraj bolj) tudi Tolminci, ki bi jim ta vlak tudi zelo prav prišel, da bi jim ne bilo treba od doma že v zgodnjih jutranjih urah, saj potniški vlak odhaja iz Mosta na Soči že kmalu po 5. uri.

Mnenja smo, da je bil sklop glede vožnje teh dveh vlakov ob nedeljah nekoliko prenatrjen, zato upamo, da bo ta pomanjkljivost odpravljena. Če že ni moč celo leto, pa bi bilo nujno potrebno, da bi vozila vsaj v poletnih mesecih, ko je turistična sezona na višku. Ker vlaka ob delavnikih že redno vozita, menimo, da odprava tega nedostarka ne bo združena z večjimi tehničnimi ovirami.

Potnik.

S prodaja desek je hotel napraviti dobiček

Janez Čuček iz Trnovske vasi, posestnik in mizarški mojster z obrtniško delavnico, je v Bliščem vrhu nakupil 3399 kubičnih metrov desek po 11.000 din za kubični meter, prodal pa jih je zadrugi in Ivancu na Hrvaškem po 12.500 din kubični meter. Zaradi nedovoljnega trgovanja in dviganja cene je bil obsojen na denarno kazen.

KULTURNI OBZORNIK

VELIK USPEH JUGOSLOVANSKIH PEVCEV V MOSKVI

Poslušalci so jih nagradili z navdušenim ploskanjem

Moskva, 29. maja. (Tanjug). — Jugoslovanski pevci: Aleksander Marinković, Miroslav Cangalović in Vilma Bukovec so dosegli sinoči na prvem koncertu v Moskvi velik uspeh. Poslušalci, ki so do zadnjega kottiča napolnili veliko dvorano moskovskega konservatorija, so navdušeno pozdravili jugoslovanske umetnike. Naši pevci so nastopili z bogatim umetniškim sporedom, z deli domačih skladateljev Gotovea, Hrištica in drugih, dalje ruskih skladateljev in na koncu Schuberta, Mozarta, Puccinija itd. Marinković, Cangalovića in Bukovec so pozdravili poslušalci za krasno petje z dolgotrajnim ploskanjem in pevci so morali zapeti še nekaj pesmi izven sporeda.

Jugoslovanske umetnike je pozdravil umetnik Sovjetske zveze Aleksander Pirogov, ki je poudaril veliko zadovoljstvo spriko gostovanja jugoslovanskih umet-

nikov in izrazil prepričanje, da bodo medsebojni obiski umetnikov obeh dežel pripomogli k poglobitvi stikov med narodi Jugoslavije in Sovjetske zveze.

Vsi davišnji moskovski časniki poudarjajo velik uspeh jugoslovanskih umetnikov na njihovem prvem nastopu. Cangalović, Bukovec in Marinković so sinoči odpotovali v Leningrad, kjer se bodo mudili več dni ter nastopili na koncertih in najbrž tudi v nekaterih operah. Potem se bodo vrnili v Moskvo, kjer bodo nastopili na solističnem in skupnih koncertih. Marinković bo razen tega gostoval v operi »Faust«, Cangalović pa v operi »Boris Godunov«. Po gostovanju v Moskvi bodo jugoslovanski umetniki nastopili tudi v Kijevu. Po njihovem sinočnjem uspehu v Moskvi pričakujejo njihovo gostovanje z velikim zanimanjem.

Vilma Bukovec

V SZ BODO OBJAVILI TRI ROMANE JUGOSLOVANSKIH PISATELJEV

V načrtih za prihodnje leto so sovjetske založbe predvidle objavo treh romanov jugoslovanskih pisateljev v ruščini. To so Ivo Andrića »Most na Drini«, Branka Ćopića »Ognjeno leto« (»Prolom«) in Dobrice Ćosića »Daleč je sonce«.

GLASBENO PISMO IZ KOPRA

Zanimivo je, da postane Koper moda, ko je konec zimskih vetrov in kraške burle. Tedaj se začne konferenca, sestanki v republiknem in zveznem merilu in tudi koncertno življenje — če naj mi bo dovoljen ta zelo neprikladni izraz — se je prebilo iz latentne krize, kajti sonce in morje sta nadvse vahnjiva postava v koncertnem proračunu gostujočih umetnikov.

Tokrat naj omenim le nekaj večjih koncertnih prireditev v zadnjih dveh ali treh mesecih. S samostojnim celovečernim koncertom se je koprskemu občinstvu predstavil v začetku marca domači moški zbor »Svobode«, ki je šele pred dvema ali tremi leti začel pravilno delati pod vodstvom prof. VLADIMIRJA LOVCA. Težične koncerte so bile različne prireditve koroške narodne motivike. V glavnem že znane in preizkušene pesmi.

Koprski moški zbor je pod strokovnim vodstvom Vladimirja Lovca pri vsem tem pa grozi takim pletem še nevarnost, da ostanejo za daljša brez glasu. Mimo tega torej, da je tak mladinski mešanil zbor oslabljen, da ne zveni, ker nima močne, solidne in zanesljive opore v nizkih glasovih, je tako petje tudi neestetsko, kajti oblikovanje teh mladih grli je nujno podrejeno fiziološki zmogljivosti in terja veliko razmisljanja in še več pazljivosti. To so — vsaj pesnikom pedagogom — znana dejstva, a jih je treba vseno zapisati, ker pomenijo splošen pojav, zlasti na Primorskem.

Alli ne bi bilo bolje, da Ceno Matičič, ki ga poleg zdravega, skoraj asketskega entuziazma odlikuje še vrsta odličnih strokovnih vrednot, preoblikuje tak mešanil zbor v mladinski pevski ansambel z določenim glasovnim obsegom in repertoarjem, ki upošteva tragolano petje, tu in tam seveda tudi štiriglavo. To so predvsem dijaki od prve na tam do četrte, kveč-

Pri vsem tem pa grozi takim pletem še nevarnost, da ostanejo za daljša brez glasu. Mimo tega torej, da je tak mladinski mešanil zbor oslabljen, da ne zveni, ker nima močne, solidne in zanesljive opore v nizkih glasovih, je tako petje tudi neestetsko, kajti oblikovanje teh mladih grli je nujno podrejeno fiziološki zmogljivosti in terja veliko razmisljanja in še več pazljivosti. To so — vsaj pesnikom pedagogom — znana dejstva, a jih je treba vseno zapisati, ker pomenijo splošen pojav, zlasti na Primorskem.

Alli ne bi bilo bolje, da Ceno Matičič, ki ga poleg zdravega, skoraj asketskega entuziazma odlikuje še vrsta odličnih strokovnih vrednot, preoblikuje tak mešanil zbor v mladinski pevski ansambel z določenim glasovnim obsegom in repertoarjem, ki upošteva tragolano petje, tu in tam seveda tudi štiriglavo. To so predvsem dijaki od prve na tam do četrte, kveč-

vodja z močnim hotenjem in silovito sugestivnostjo. Mlad, a ve, kaj hoče. To pa je zenerkat dovolj.

Radio Koper je v enem od svojih rednih radijskih javnih koncertov upošteval tudi splošni kriterij narodnozabavne glasbe in povabil v marcu znameniti GORENJSKI INSTRUMENTALNI KVARTET s pevca DANO KILIPALCEVO in ERANCOM KORENOM. Iz Zagreba pa popularno SKUPINO DALMATINCEV. Govorimo lahko o komercialnih kvalitetah. Polna dvorana in veliko hipnega navdušenja. Menda si doslej še nihče ni upal napisati, da pomeni sleer uspešno delovanje gorenjskega instrumentalnega kvarteta zelo prilagojeno in nevarno bolezni v krvnem obtoku prave (že tako akromne) slovenske narodne pesmi.

Pravzaprav je čudno in docela nerazumljivo, da bivši Marilov Institut za glasbeno narodopisje ob rojevanju tolikih in premočnih trlov, kvartetov, kvintetov, oktetov in kaj vem še kaj ne spregovori z odprtimi kartami, kakor je to imel navado pokojni Marolt, kadar je zaslišal, da je trezor slovenske rodne pesmi v nevarnosti pred tistimi, ki bi iz naše domače pesni rasti napravili gmanjo ali pa krivico. In pred falsifikatorji, ki tolikanj ročno sukajo svoj med, da jim že firma pomeni denar. Toda, naj ne bom preveč krivičen: gorenjski instrumentalni kvartet se je čez noč razbohotal, ker pozna svojo obrt. Na oko preesni publiko, da neke mere mu je jasno, kaj sme in kaj ne. In še to: zagovornikov mu ne manjka. Nje strokovne glasbene revije na prizadovno molče in svet se vrtil naprej. Isto je v zagrebški Dalmatinci. Svoje produkte so »stilizirale, melodijo ugnatili v štrli in osmetakno periodo, se krepko oprilek prve, četrte in pete harmonske stopnje in — narod je navdušen. Potem pa imamo rezultate: gorenjski instrumentalni kvartet, ki ga brez strahu lahko postavimo med Tirole, in skupino Dalmatincev, ki bi brez večjih stilističnih sprememb lahko godli hujateljem italijanskih kanconet, Marolta je dvakrat škoda.

V februarju je izpolnil program enega od rednih javnih koncertov Radia Koper KOMORNI TRIO »RUSY«, ki je menda slovenskim poslušalcem že znan iz Beethovov in Dvořakov trio ter nekaj krajsih solističnih intonacij. Mlada teltiska ROSE-MARIE FRANZ; jasen, poln in zvenen ton, trdna tehnika obeh rok. Pianistka MAGDA RUSY; prva garnitura srednjeevropskih pianistov. Violinistka NADA JEVDJENJEVIĆ-BRANDLOVA; v ta komorni ansambel uglasena, čeprav manj temperamentna ob obeh omenjenih.

Koncem aprila je Radio Koper povabil na javni koncert mlado italijansko pianistko PINO BUONOMO iz Neaplja. Ime ni neznanu, silšali smo že plošče. Izhaja pa iz šole znamenitega pianista (ki je pred nedavnim gostoval tudi v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu) Alda Ciccolinija. Nagrade na mnogih tekmovanjih, gostovanja v Avstriji in Nemčiji. Zamisel koncerta v svojem koprskem gradilišču je iz neznanih razlogov izmislil. Pravijo, da je bilo vmes nekaj strahu in nezanesljivih izjav, toda ... Pino Buonomo je vseeno imel javno radijsko oddajo v studiju Radia Koper, sleer pred skromno publiko, ki je bila zato tem bolj hvaležna. Ni manjkalo niti mladeži, kar je še zlasti spodbudno.

Program: stari italijanski mojstri Cimarausa, Paradisi in Scarlati, ki poznava interpretacija, vlek atilistične jasnosti in neugnanega ravnotežja. Potem Bach-Busoni; Preludij in fuga v D-duru. Dvanajst minut diamantno gradisce, Dvanajst minut zanesljivih delavcev, tako zanesljivih, da za poslušalca pomenijo olajšanje. Silovita vohomenca, toda vsakozi kontrolirana. Spomin na umadane Brucholice. In nazadnje, na skladu s Pavano za umrlo infantino. Med stariji mojstri in granitnim Bachom — Ravel. Dva velika kontrasta sta se sintetizirala. Gostovanje Pino Buonomo, ki bi želela gostovati še v drugih krajih Jugoslavije, je bli za Koper velik dogodek, Radio pa pri tem nima majhne zastuge.

Če omenimo še gostovanje mešanega zbora Doma JLA iz Beograda pod vodstvom Slobodana Krstića, ki ga slovenska publika že pozna, bi bilo glasbeno pismo iz Kopa zaključeno. In še zaključek: glasbena umetnost je na koprskem še vedno kaj neugledna pastorka. Kakšna škoda, da se med vse druge zvenete postavke ni mogla vgruditi še koncertna ali glasbena ali sploh neka kultura. Iskate bi bili kdaj in kdaj magice, iztrebiti dva ali tri solde. Pavano za mlado jugoslovanskih umetnikov Res je norje imamo in tudi še kar zvonijo hotel, včasih tudi lego vreme, da o klavirjih, spodobni publiko in dearski sploh ne govorim. Toda postavite mi in to je neumljivo delstvo.

MILAN LINDIČ

Gostovanje beograjskih umetnikov

Prizor iz Sremčevega dela »Pop Cira in pop Spirak«, ki so ga pred kratkim uprizorili igralci Beograjskega dramskega gledališča v ljubljanski Drami.

sez noč prekinil a pri nas dedno obremenjeno prakso, ki že vnaprej določa zborovski železni repertoar in za letnega črpa sleer domorodno spodbudno, vertikalno patetično, toda umešično nedogodne zborovske pesmi. Res je sleer, da tudi spored letošnjega koncerta ni bil tak, da bi lahko docela zadovoljili zahtevnejšega poslušalca (teh pa je tod okrog bore malo), vendar pa se je spretno izognil vsem izrazitim skladbam, ki v estetskem smislu ne delajo preveč časti slovenski zborovski literaturi. Težko je sleer tudi najti opravila za izrazito koroški program, vendar — še drugega ne! — je bil vsaj do neke mere silšen, se pravi, upošteval je določene principe pri sestavi koncertnega programa.

Potem zbor: v skupnem glasovnem diapazonu zajeten in uglasen. V kvartetu skupni se ni pravzaprav ravnotežje, ki so komponirane za mešano sestavo, zahteva močne in zveneče baze, to pa je tudi jedro uspešnega postvarjanja v omenjeni kombinaciji. Prepričani smo, da bo uspeh gimnazijskega pevskega zbora iz Ajdovščine pod vodstvom prof. Cene Matičiča v veliki meri odvisen od pravilnega pojmovanja priučenih mladih.

Ker smo že pri zborovskih koncertih, naj omenim še nastop moškega zbora primorskih študentov v okviru nedavnega »Festivala primorskih študentov«. Spored tega koncerta pod vodstvom študenta Akademije za glasbo v Ljubljani ANTONA NANUTA je obsegal razen cele vrste obilgatih (je zakaj moramo vselej po nepotrebnem požirati takšne sobnjalce) zborov primorskih skladateljev še dve novitki mladega postojnskega komponista Alojza Srebotnjaka na tekst Srečka Kosoveta in prav je, da vsaj bežno ocenimo ti dve skladbi. Zdi se, da se bo Srebotnjak razvil v izrazitega zborista, ker je iz dosedanjega ustvarjalnega dola čutili izreden smisel za harmonsko barvanje in sploh za prečino vertikalno obravnavanje motivičnega koncepta. V harmonskem pogledu se približuje Ravnikovi fakturi, toda mladi Srebotnjak je zelo samosvo in do neke mere celo originalen. In zbor: v kratkem času dosežena relativno maksimalna uravnovešenost med skupinami. Dirigent Anton Nanut: izraziti pevo-

DNEVNE NOVICE

Ljubljanska podružnica Društva inženirjev obvešča vse članke, da bo dana, 30. maja v Klubu kulturnih in amaterskih delavcev v Wolfovi 1/III ob 20. uri članski sestanek s referatom tov. dr. Janka Lavriča: Splošno ljudsko premoženje kot pravdna stvar.

PREDAVANJA

Zveza inženirjev in tehnikov LRS in Zveza ekonomistov LRS prireja organizacijo Društva strojnih inženirjev in tehnikov LRS predavanja s kratkimi naslovom: »Studij gibov in merjenja časa«, ki bosta v dnevi 1. in 2. junija ob 17 v kino dvorani Litostroja. Spremljani bosta s strojnimi filmi. Predavala bo znani ameriški strokovnjak gospod John Campbell. Vabimo vsa društva inženirjev in tehnikov, člani društva ekonomistov ter druge zainteresirane, predvsem proizvajalca podjetja, da se na predavanju udeležijo.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tov. zdravnike in medicinske višje sestrovne na predavanju: v četrtek, dne 2. junija ob 19.30 bo predaval prof. dr. Ronald Greaves iz Cambridgea o temi: »Krvni derivati in substituti«. Predavanje bo prevajano v slovensko. — V petek, dne 3. junija 1955 ob 19.30 bo predaval odedka Završnik, asist. internisti, o temi: »Diferencialna diagnostika hipertoničnosti«. Predavanje bo prevajano v slovensko. — V petek, dne 3. junija 1955 ob 19.30 bo predaval odedka Završnik, asist. internisti, o temi: »Visei s potovanja po ameriških gradbiščih«. Predavanje bo ob 20 v Fizikalni predavalnici Univerze. — Vabljeno!

Poročili so se v Ljubljani

dne 28. maja 1955:
Može Anton, delavec, in Grdešič Ana, kuharica; Mehič Vincencij, delavec, in Kober Marja, Ana, gospodinjica pomočnica; Cvebar Stanislav, uradnik in Mravor Veronika, posestnica; Duler Alojz, lesni manipulant, in Vrhničnik Marija Vida, stud. gozdar.; Marčon Franc, čevljar, pomočnik, in Rebrnik Frančiška, tov. delavka; Stopar Gabrijel, stroj. tehnik, Goršič Miroslav, namestnik, in Arko Roza, delavka; Janjšek Jožef, železničar, in Mrazar Neža, uslužbenka; Gerl Janez, mizar, in Bregar Ivana, šivilja; Gačnikarica; Rus Dušan, namestnik, in Medvedšek Martina, delavka; Kleščič Josip, tekstilni tehnik, in Sešek Doroteja, namestnica; Eradečko Franc, TT mehanik, in Makuc Roza Majda, gospodinja; Cretnik Jakob, uslužbenec, in Mraz Franciška, pripomočnik, in Kuecler Ana, uslužbenka; Završnik Stanislav, namestnik, in Nared Hedvika, student; Zovko Slavko, kovar, in Krusič Angela, kuharica; Kalzar Anton, kovar, pomočnik, in Kopač Jožepina, gospodinjica pomočnik; Majdič Miška, oficir JLA, in Hren Kaja, uslužbenka; Kokalj Frančišek, šofer, pomočnik, in Jelovčan Frančiška, telefonistka; Kopic Janez, soboslikar, pomočnik, in Snaj Albina, blaginjska; Zale Jožef, uslužbenec, in Snaj Stefanija, gospodinja, pomočnik; Zovko Andrej, zidar, in Bertonec Jozica, delavka; Jakomin Zdravko, mizar, in Zamec Ivana, knjigovodnica; in Grand Marija, frizerka; Kavčič Ivan, čevljar, moister, in Rangus Albin, točkar; Mihelič Avgustin, delavec, in Brišar Ivana, žel. telegrafistka; Prebil Ivan, šofer, in Zakradnik Ana, otroška negovalka; Kukovec Jožef, mizar, pomočnik, in Trdin Frančiška, boln. strežnica.

»LJUDSKA PRAVICA«

išče stalne dopisnike

za skupnost komun: Murska Sobota, Kranj, Kočevje in Koper ter za kraje Slovenj Gradec, Krško in Postojna.
Reflektanti naj se pisмено javijo
UREDNIŠTVU »LJUDSKE PRAVICE« - LJUBLJANA
KOPITARJEVA ULICA 6/III.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Ponedeljek, 30. maja ob 20: Matkovič: »Na koncu poti«. Abonma A.
Torek, 31. maja ob 20: Matkovič: »Na koncu poti«. Abonma G.
Sreda, 1. jun. ob 20: Matkovič: »Na koncu poti«. Abonma C.
Četrtek, 2. jun. ob 20: Matkovič: »Na koncu poti«. Abonma H.
Petek, 3. jun.: Zaprtlo.
Sobota, 4. jun. ob 20: Galsworthy: »Okna«. Premiera. Izven.
Nedelja, 5. jun. ob 20: Galsworthy: »Okna«. Izven.

OPERA

Ponedeljek, 30. junija ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. Abonma red K.
Torek, 31. maja: Zaprtlo.
Sreda, 1. jun. ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. Abonma red U.
Četrtek, 2. jun. ob 20: Verdi: »Ples v maskah«. Zaključena predstava za LMS.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Ponedeljek, 30. maja ob 20: I. Torkar: »Pisana žoga«. Abonma TSS I.
Torek, 31. maja ob 18: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Abonma red Torkar popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 1. junija ob 20: Plaut: »Dvojčka«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.
Četrtek, 2. jun. ob 20: Plaut: »Dvojčka«. Abonma red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 3. jun. ob 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Abonma red Petek. Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke
Torek, 31. maja ob 10: Gostovanje v Ajdovščini;
ob 18: Gostovanje v Selu na Vipavskem;
ob 18: Gostovanje in Sempasu.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Torek, 31. maja ob 18: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Zaključena predstava za gimnazijo Kranj.
Sobota, 4. junija ob 20: Bernard Shaw: »Hudčev učence«. Premiera. Red premierski in izven. Vstopnice so še na razpolago.

Umrli so v Ljubljani

Ivan Dobnik, vlakovodja. Pogreb bo danes ob 15. uri na Zalah.
Anton Rant, namestnik. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.
Rozalija Müller, upokojenka. Pogreb bo danes ob 16. uri na Zalah.

Okrajni odbor ZB Ljubljana

Okrajni odbor ZB Ljubljana poziva svoje žrtev na Urhu, da mu čimprej pošljejo slike padlih in poobli, kakor tudi tistih, ki so bili prepekljeni na Urhu iz bližnje okolice. Na hrbtani strani slike naj bodo naslednji podatki: ime in priimek, rojstni in smrtni datum in bivališče. Priročen mora biti tudi točen naslov sorodnika ali znanca, ki pošilja sliko.

VESTI IZ MARIBORA

DEZURNE LEKARNE

Ponedeljek, 30. maja: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.
Torek, 31. maja: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.
Od 9. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane istega dne ali noči. Lekarna »Centers« je odprta neprenehoma od 7. ure zjutraj pa do 19. ure.

SLOVENSKO NAR. GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 30. maja: Zaprtlo.

KINO

PARTIZAN: mehiški film »Vedno tvoja« s tednikom. Predstave ob 15.30, 17.45 in 20.
UDARNIK: angl. film »Tihotapec« s tednikom. Predstave ob 15.30, 17.45 in 20. uri.
STUDENCI: amer. barv. film »Ljubimca iz New Orleansa« s tednikom. Predstava ob 15. uri.
LETNI KINO SOLJA: angl. barvni film »Moulin Rouge«. Predstava ob 20.30 uri.

UMETNOSTNA GALERIJA

Razstava otroških risb učencev akademskega slikarja prof. Janeza Vidica. Razstavljenih je 120 risb, temper in olj na steklo. Sole, pritrjate skupinske objekte razstave, ki traja je do 31. maja. Galerija je zdaj odprta dnevno od 10. do 18. ure.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE

Sreda, 1. jun. ob 18: Forster: »Sivec«. Gostovanje v Libolah.
Četrtek, 2. jun. ob 20: Mikeln: »Dež v pomladni noči«. Abonma red Četrtek in izven.
Petek, 3. jun. ob 15: Mikeln: »Dež v pomladni noči«. I. in II. šolski abonma.
Sobota, 4. jun. ob 20: Javoršek: »Kriminalna zgodba«. Abonma red sobota (delavski) in izven.

DROBNI OGLASI

STROJNIKA k lokomobili sprejme v službo Kemična tovarna Domžale. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe z dokazili strokovne usposobljenosti poslati na: Kemična tovarna Domžale, nekvalifikiranim, ki se bodo pričele sortiranja blaga, sprejmemo takol na delo. »Odpad«, Ljubljana, Vošnjakova 24.
GRABNEGA TEHNIKA z vsaj 3-letno prakso, nujno potrebujemo za tehničnega vodjo podjetja. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati na naslov: »Umetni kamen«, Rogarška Slatina, 1956
TAKOJ ZAPOSLIMO skladiščnika za specerijsko blago in pomožnega skladiščnika za specerijsko blago. Pogoji: najmanj 15-letna praksa v trgovski strojni in izpiti za trgovskega pomočnika, oziroma 8-letna praksa v tej stroki za pomožnega skladiščnika. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe možen takoj. Pismene ponudbe poslati do 10. junija 1955, po tem roku ponudb ne bomo upoštevali. 1958

KMETIJSKO GOSPODARSTVO ČRNCI-APAČE

proda:
traktor-goseničar, znamke »Fiat« z dvema petzadnimna plugoma, v zelo dobrem stanju
plemenske svinje pasme jorgšir dobre kvalitete ter
večje količino hibridnega vina
1964

Carinarnica v Beogradu

BO DNE 1. JUNIJA OB 8. URI
V SVOJIH PROSTORIH V ULICI CARA LAZARA 3/III
NA JAVNI LICITACIJI
PRODALA AVTOMOBILE. — AVTOMOBILE SI LAHKO OGLEDATE 30. IN 31. MAJA 1955 V GARAZI GRADSKOG AVTOTAKSI PREDUZECA, MAJKE JEVROSIME UL. 30

RADIO LJUBLJANA

Sporod za ponedeljek, 30. maja
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
5.00—5.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporod) — vmes ob 6.30 Pregled tiska — 6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 7.10 Jutrarnji orkestralni sporod — 7.30 Gospodinjski nasveti — 7.40—8.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 11.00 Radijski kolektor — 11.05 Glasbena medigra — 11.15 Solska ura za višjo stopnjo: a) Zgodba iz gozda (O. Kuni), b) Spomini na Francoze v naših krajih — 11.45 Zbori in samospelvi jugoslovanskih skladateljev — vmes ob 12.00—12.10 Kmetijski nasveti — 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.00 Zeleni ste — poslušajte! — 13.30 Opoldanski koncert — 14.30 Nove knjige — 14.40 Slovenske narodne pesmi — 15.15 Igra češka godba p. v. Boruta Lesjaka — 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo — Niko Kuret: Pravljična o Zlatorogu — 16.00 Hitri prsti — 21. valne melodije — 16.30 Zdravstveni nasveti — 16.40 Umetne pesmi poje moški zbor SKUD »Ivan Cankar« iz Celja p. v. Rudija Segule — 17.15 v svetlu opernih melodij — 17.15—18.00 UKV program: Lahka glasba — 18.00 Radijska univerza — Prof. Vilko Novak: Zenitev pri prostih ljudstvih — 18.15 Igra zabavni orkester p. v. Hermana Hagestada — 18.30 Na straži: Zivljenje pomorskih stražarskih enot — 18.45 Partizanski pozdravi — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba — vmes reklame in objave — 20.00 Kulturni pregled — 20.15 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije, dirigent Bogo Leskovic, solista Ivan Turšič in Miro Brajnik — 22.15—23.00 Plesna glasba v izvedbi domačih ansamblov — 23.15—23.00 UKV program: Nočni komorni koncert — 23.00—24.00 Oddaja za tujino, na valju 327.1 m (Prenos iz Zagreba)

KINO »UNION«
Ameriški barvni film
»LILI«
Tednik. Predstavi ob 15 in 17. sdnji dne predstavi odpadeta. V glavni vlogi Leslie Caron in Mel Ferrer. Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14. ure dalje.

KINO »KOMUNA«
Jugoslovanski film
»Anikini časi«
Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Milena Dapčević in Bata Grbič. Prodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: nem. film »Strup v živalskem vrstu«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10. uri je matineja istega filma. V gl. vlogi: Irene von Mayendorff in Carl Radatz. Predprodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 9. ure naprej.
KINO »SOCA«: franc. film »Vrag v telesu«. Brez tednika. Predstave ob 18 in 20.30. V gl. vlogi: Gerard Philippe. Predprodaja vstopnic od 9.30—11 ter od 16 naprej.
LETNI KINO »BEŽIGRAD«: amer. barvni film »Lili«. Tednik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic ure pred pričetkom predstave.

JESENIČE »RADIO«: angl. film »Matejevi sinovi«. Predstavi ob 18 in 20. — »PLAVZ«: mehiški film »Ukradena sreča«. Predstava ob 20. — LETNI KINO »SVOBODA«: angl. film »Pod rdečim morjem«. Predstava ob 20.
CELJE »UNION«: jugoslovansko-norveški film »Krivava pot«. Predstavi ob 18 in 20.
KRANJ LETNI KINO »PARTIZAN«: francoski film »Madame X«. Predstava ob 20.15.

Prodamo
osebna
avtomobila
»OPEL-KADET« in
»ADLER-TRIUMF«
pod geslom »Ličnin«
TOVARNA
VOLNENIH TKANIN
»SLOBODA«
KULA — VOJVODINA
Telefon 45 — Kula
598

KINO »TRIGLAV«
Angleški film
»Hobson v škripcih«
Predstava ob 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Ob 16. in 18. uri se predvaja jugoslov. dokumentarni film »Biografija maršala Tita«.

KINO »ŠIŠKA«
Angleški film
»UJETO SRCE«
Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

NAJNOVEJSE!
OBRAZEC »P«
(obrazec št. 2/14a)
(po »Navodilu o izplačilu akontacij in plač gospodarskih organizacij« — Uradni list FLRJ št. 21 z dne 18. maja 1955)
OBRAZEC »N«
(obrazec št. 2/85)
(po »Navodilu o podatkih, ki jih gospodarske organizacije pošiljajo komisijam za plače v gospodarstvu« — Uradni list FLRJ št. 21 z dne 18. maja 1955)
sta izdelana in naprodaj, tiskana v latinici
Izvršujemo tudi posamezna naročila iz notranosti, vendar samo v količinah nad 50 izvodov. Ob naročilu označite tudi našo številko obrazca (v oklepaju).
Knjižarnam dajemo 15% rabata.
BIRO ZA IZRADU OBRAZACA
Izdavaško-štoparsko preduzeće — BEOGRAD
PRIZRENSKA 6 — Poštni predal 479, Telefoni: 28-107, 26-065
Telegrami: Obrazac — Beograd
557

Hotel
ROMAN
VICKI BAUM
Šangaj

V začetku so ga vsi ti nagovori zbegali, ko pa se je mudil v Fooking Roadu nekaj ur in ko je poznal malone že vsako obleko, kar so jih tam prodajali, se je privadil vsiljivemu načinu mladih prodajalcev in se ni več zmenil zanj. Tako natančna je bila slika, ki si jo je bn ustvaril o sebi, kakšen naj bi bil, ko bo sprejemal sina, da ni prav nič dvomil o tem, kaj je hotel kupiti. Črne hlače, ki bi morale biti v gležnjih zavezane. Bele nogavice in črne čevlje. Dolgo, sivo haljo in klobuk, kakršne so nasili tujci.

Toda za prvi kup se je odločil šele popoldne; kupil je namreč nogavice in čevlje skupaj za trinštideset centov drobiža. Ko je prištoriljiral mimo mož s kuhalnikom na hrbtu, se je Yen ustrašil, Lačen ni bil, prej bi lahko rekel. Da ga je bolel želodec na nedolžen in nezadovoljen način. To pa je bila posledica Yenovega sklepa, da ne bo kadil. Kuel mu je kaj pametno svetoval, naj tistih nekaj dni, kar jih je bilo še ostalo, mnogo je.

»Tudi najlepše obleke ne bodo mogle prikriti sinu, da si mršav ko berač ali pes brez gospodarja. V petih dneh se sicer ne moreš zrediti tako, da bi ti odkazali častno mesto za mizo, pač pa se lahko nekoliko odebliš,« ga je opozarjal Kuel, čigar modrost je bila znana. V osmih dolarjih, ki jih je spravil Kuel skupaj, da

bi denarno podprl svojega prijatelja, so bile res zapopadene zadostne vsote za redilno kuro. Možje, ki so prispevali k posojilu, sicer niso bili člani Yenove družine, kajti v Sangaju ni imel družine, kar je bilo krivo, da je imela njegova revščina še priokus zapuščenosti, meječe na brezčastnost. Toda Kuel je poznal tri može z enakim zmajevim imenom Lung, kar jih je vezalo na kulija Lunga Yena toliko, ker je morda le sodil v njihov rod. Kuel sam, kakor tudi še drugi štirje može so bili doma iz istega okraja kakor Lung Yen, ki je že spet začel nastopati pod svojim velikim imenom Lung Yen. Doma so bili iz Hsieng-Canšija in čutili so se dolžne pomagati svojemu ožjemu rojaku. Teh osem, vstehji Kuelja, je pripravilo svoje sorodnike do tega, da so se z vso dobrotljivostjo udeležili posojila. Zato je čutil Lung Yen dolžnost, da se zredi, da bi dobrim, spoštovanim prijateljem pokazal, da njihove pomoči ni zapravil. Tako je ustavlil potujočega kuharja in počenil na rob ceste, da bi se pošteno najedel. Tudi tu izbira ni bila tako preprosta, kajti kuhar je imel sočivje in svinjino, da bi ju zmešal z rižem. Minilo je bilo že več mesecev ali celo leto, odkar je Lung Yen zadnjikrat pokusil meso, in tako je dolgo razmišljal, ali bi mu prijalo jesti meso.

»Daj mi eno skodelico sočivja, eno pa z mesom,« je dejal naposled, in kuhar je vljudno odgovoril: »Ce vzameš meso, dobiš zastojn čaja, kolikor hočeš.«

Yen je pojedel tri skodelice riža s sočivjem in svinjino, čeprav mu je trehuh že po drugi sporodbi, da je poln. Kuhar je položil v čajno skodelico nekaj lističev čaja in nalil nanje vroče vode; in Lung Yen je željno srebal tekočino. Rignil je od priznanja, kakor se spodobi petičnemu in sitemu možu, rekoč: »Tvoj riž je malone tako dober, kakor tisti, ki ga prodajajo na trgu v Hongkewu.« To pa je rekel samo iz prijaznosti, ker si je sicer mislil, da dobi človek na trgu v Hongkewu dobre jedi, sam pa še nikoli ni bil tam.

»Se čaja?« je vprašal kuhar in znova nalil vroče vode na stare lističe. Lung Yen je hvaležno popil čaj, kajti zdelo se mu je, da ga bo navdal z zadovoljstvom in ublažil čudne krče v njegovem drobovju. Ker pa se to ni zgodilo, ker je kuhar obesil svoj kuhalnik na bambusov drog in odrinil naprej, s pesmijo hvaleč svojo robo, se je Lung Yen odločil za nekaj velikega. Sel je in kupil zavitek cigarete za šest novčičev s sliko lepega dekleta na njem. V tujem mestu se mu je sicer včas posrečilo pobrati kak čik, v Fooking Roadu pa je bilo za to malo upanja. Yenovi rojaki so pokadili vsako cigareto prav do kraja, in kar so vrgli proč, je v naslednjem trenutku pobral star mož, ki je poklicno zvičaj iz starih čukov nove cigarete.

S cigareto v ustih in s težkim trebuhom se je Lung Yen vrnil k nalogi, da si kupi dolgo haljo, oblačilo, ki naj bi mu posredovalo čast in pripadnost k višjemu stanu. Nazadnje je izbral tri v poštev prihajajoče halje in popoldne se je že nagibalo k večeru, preden se je odločil. Zgodilo se je bilo namreč, da sta se ustavila njegovo oko in želja na svileni halji, ki mu nikakor ni bila namenjena. Veljala je štiri dolarje, toda Yen je bil prepričan, da bi z barantanjem zbil ceno na polovico. Bila je iz težke, toda ne pretežke temne svile z lepim vzorcem in enaki barvi, ki je njegovim očem posebno ugajal, ker je bil okrogel in resen. Tri dni prej, zavil v kuljevske cape, še ni sanjaril o tem, da bo imel vsaj najcenejšo dolgo haljo. Zdj pa se mu je zardela bombaževinasta obleka nenadoma neznaatna v primerjavi s to čudovito, temnosivo haljo. Sam tega ni znal prav izraziti, toda zdelo se mu je, da bi si lahko v tej halji na mah pridobil ljubezen in spoštovanje svojega sina. Vedno znova je se otipaval in jo spet položil nazaj na kup, božal je svilo in si natanko ogledoval vzorec. »Gospod se spozna na obleke, to mu je videti na prvi pogled,« je menil prodajalec. »Ta vzorec je blagoslovljen. To haljo je nosil velik, star učitelj. Dragocena je tako, da se njegovi dediči niso mogli odločiti, da bi mu jo dali s seboj v zagrebno življenje.«

Indijsko gospodarstvo se naglo razvija

V predzadnjem letu petletke že pripravljajo načrt o gospodarskem razvoju v prihodnjih petih letih

Letošnje leto je predzadnje v indijski petletki. Indijski gospodarski strokovnjaki že pripravljajo druga petletni načrt o gospodarskem razvoju Indije. Ker je neodvisna Indija razmeroma mlada država, ima planiranje v njej že tradicijo. Kongresna stranka je zmeraj poudarjala pomen načrtnega gospodarstva za razvoj zaostalih dežel. Zato je imenovala poseben odbor za planiranje, iz katerega se je leta 1947 razvil tako imenovani Posvetovalni planski svet. Ko si je Indija naposled priborila neodvisnost, se je ta ustanova spremenila v Državno plansko komisijo, ki ji je vlada leta 1950

naročila, naj sestavi osnutek prve petletke. Osnutek je prišel v razpravo javnosti, predstavniki bodo posvetili razvoju bombažne industrije.

Iz razumljivih razlogov je bilo težišče prve petletke na razvoju kmetijstva in preobrazbi vasi, zlasti na pridelovanju živil. Vprašanje prehrane prebivalstva je zdaj v glavnem urejeno. Indija je v osmih letih neodvisnosti premagala eno največjih ovir. Strokovnjaki menijo, da je zdaj lakota v Indiji konec. Lakota pa je bila eden glavnih vzrokov velike umrljivosti. Ministrski predsednik Nehru je rekel, da so uspehi na tem področju presenetljivi Indijci in tuje.

V Indiji so upostavili tako imenovane vaške skupnosti. Njihova naloga je, da skrbne na družni podlagi za vsestranski gospodarski, socialni in higienski razvoj vasi. Skupnost obsega 300 vasi oziroma 450 do 500 kvadratnih milj. Ob koncu prve petletke bodo obsegale vaške skupnosti 120.000 vasi ali četrtino kmečkega prebivalstva Indije. Vaškim skupnostim je treba pripisati, da sta se zadnja leta v Indiji zelo razvili domača obrt in lahka kmečka industrija. V obeh je dobilo zasluge mnogo brezposelnih. Indijska vlada namerava težišče druge petletke znova prenesti na razvoj vaških skupnosti. Te skupnosti bodo tudi v prihodnje podlaga vsega gospodarskega planiranja. Posebno pozornost bodo posvetili razvoju bombažne industrije.

Spričo naglega gospodarskega razvoja Indije vse kaže, da bo ta dežela kmalu kos tudi brezposelnosti. Stevilo brezposelnih od leta do leta pada. Težave pa ima Indija z denarnimi sredstvi. Zato bo morala drugo petletko nekoliko skrajšati. Narodni dohodek se bo povečal letno za 4,5% namesto za 5%, v gospodarstvo pa bodo vključili namesto 10 do 12 milijonov novih delavcev samo 9 milijonov. Pa tudi za to povečanje gospodarske zmogljivosti bo potrebovala Indija mnogo denarja. Gospodarski strokovnjaki skušajo vskladiti objek-

tivne finančne in druge možnosti s potrebami dežele in njenega prebivalstva. Zato je Nehru rekel, da mora biti gospodarski načrt elastičen. Resolucijo o drugi petletki so sprejeli na sestanku plenarnega sveta Kongresne stranke 10. maja. Nehru je na sestanku rekel, da mora težka industrija zagotoviti čvrsto podlago za napredek Indije. Vendar pa je težka industrija v prvi petletki šele na petem mestu. Za kmetijstvom, napredkom vasi in umetnim namakanjem, za elektrifikacijo, prometom, komunikacijami in socialno službo.

Črvi razjedajo zgodovinsko ladjo

Sloveča angleška vojna ladja »Victory« je v nevarnosti, da jo bodo razjedli črvi. Pred 150 leti je igrala ta ladja v pomorski bitki pri Trafalgaru važno vlogo. Kot zgodovinsko znamenitost so jo zaščitili in zdaj stoji v nekem londonskem suhem doku, kamor jo hodijo ljudje gledat. Strokovnjaki pa so ugotovili, da bo kmalu razpadla. V vse njene lesene dele so se namreč zajedli črvi in jih neusmiljeno razjedajo.

Kriv je pretiran čut za snago angleške vojne mornarice, ki so ji izročili staro, zgodovinsko pomembno ladjo, da bi jo ohranila nepoškodovano. Kakor vsako drugo ladjo tudi to vsak teden enkrat temeljito pomijejo in lesene dele zdrgnejo. Voda pa je sčasoma les omehčala in olajšala črvom delo. Ko bi bili ladjo manj

polivali z vodo in čistili, bi bila zdaj sicer bolj umazana, zato pa bi bila še dolgo ljubovala zobu časa.

85 let je čakal na odlikovanje

Francoz Seraphin Pruvost iz Siracourta je celih 85 let čakal na odlikovanje za svoje sodelovanje v nemško-francoski vojni leta 1870-71. Za 106. obletnico rojstva je naposled dobil odlikovanje.

Jadranje na lesenih krilih

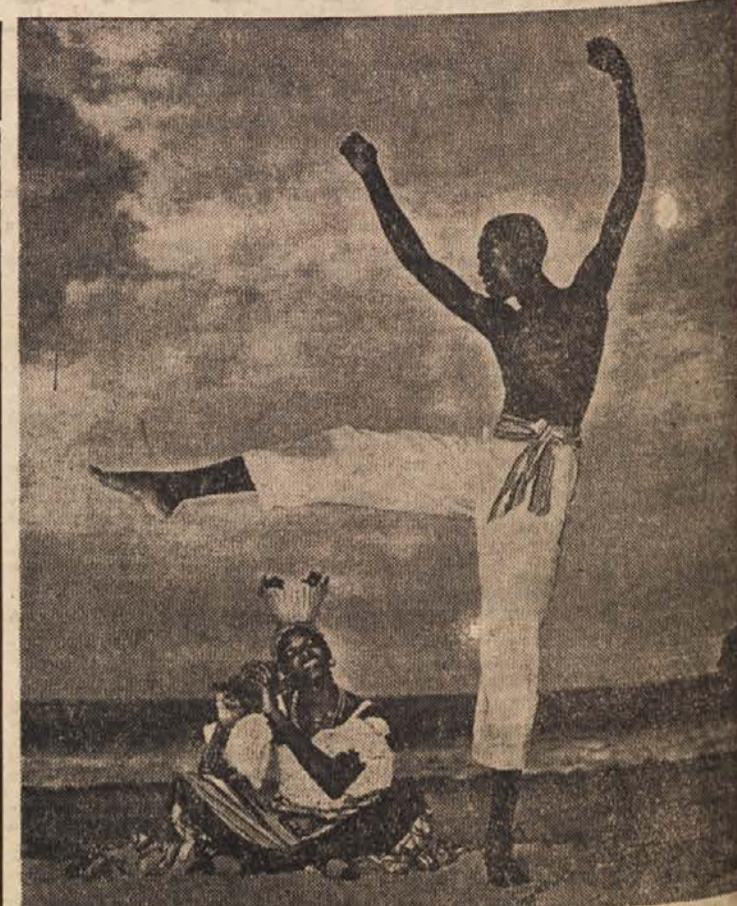
Francoz Leo Valentin namerava napraviti danes v Yeadonu v bližini Leeda zanimiv poskus s krili iz vezanih plošč, ki jih je izdelal sam. V višini 3000 metrov hoče skočiti iz letala in plavati več kilometrov daleč. potem bi se spustil na tla. Sele malo prej, preden bi dosegel zemljo, bi uporabil padalo. Ze lani je napravil Valentin zanimiv poskus s svojimi krili, na katerih je jadrjal 5 km daleč.

Novi kovanci v Italiji

Italijani, zlasti pa vsi tujci, ki tega niso vajeni, se že več let jeze, če jim pridejo v roke bankovci po 50 in 100 lir. Ti bankovci gredo tako hitro iz roke v roke, da so kmalu umazani in razcefrani tako, da se človeku gnusijo. Zato je italijansko finančno ministrstvo odredilo, da jih bodo zamenjali s kovanci.

DOBRO, DA NIMAMO PREOSTRIH CUTIL

Ce bi prebivalec velikega mesta slišal tako dobro, kakor antilopa, bi moral neogibno zblazneti. Strokovnjaki so napravili zanimiv poskus. Mikrofon z ostrino antilopinega sluha so pritrili na streho neke hiše. Koraki mimoidočega policaja so došli v mikrofonu ko grom in slišati je bilo ljudi, kako se pogovarjajo v hišah na nasprotni strani ceste. Ce bi imel človek tako ostre oči kakor osa, bi se zgrozil spritno majhenih pošasti, ki jih kar mrgoli v kopalni kadi.

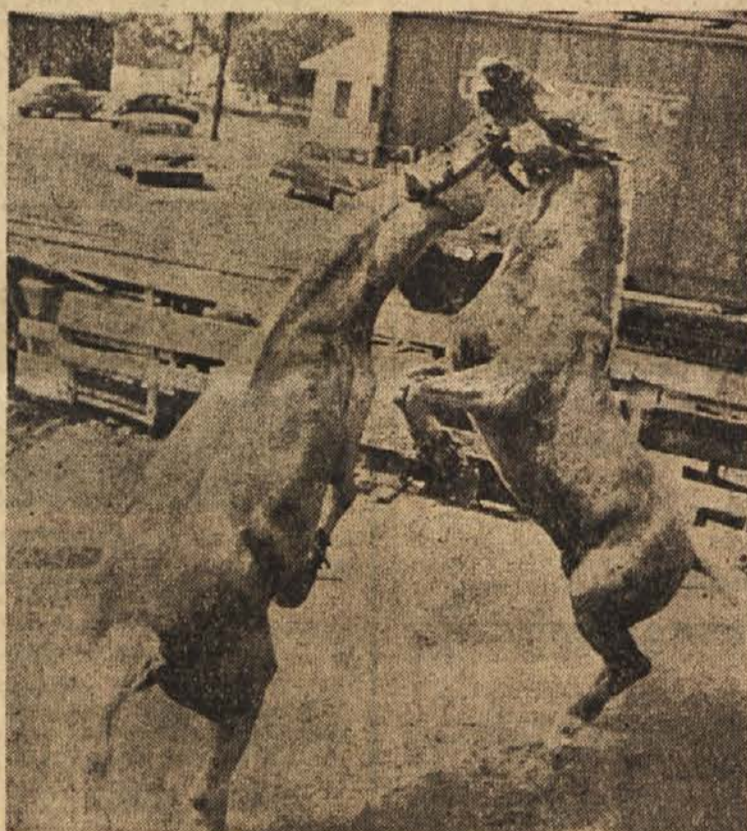

Ta slika je razstavi na letni razstavi profesionalnih fotografov v Londonu. Razstava je bila odprta 11. maja in bo trajala do vključno 7. junija. Na razstavi je zbranih preko tisoč del. Na sliki vidite posnetek plesa iz Trinidada.

Drobne ZANIMIVOSTI

Konec cirkuške drame — Pred tremi leti se je nemški cirkus »Apollo« napotil iz Hamburga na turnejo po svetu z mnogimi vagoni z odličnimi artisti, mnogimi živalmi in velikim upanjem, ki pa je splavalo po vodi. Ze lani jeseni se je začela njegova katastrofa v Turčiji: podjetje je komaj zbralo toliko denarja, da je plačalo prevoznino do Malte. Tam je vihar razjedal veliki šotor. Admiral Mauthbatten je omogočil cirkusu, da se je preselil na Sicilijo. Tam pa je imel zaradi slabega vremena zelo malo obiskovalcev. Uprava cirkusa je bila primorana za kratke stroške za osebje in živali prodati slone. Z veliko težavo je prispel cirkus v Rim. Tam je bil obisk zelo slab. K predstavam je prišlo samo 300 do 400 gledalcev, namesto 1000, da bi križi stroške. Tako je cirkus doživel zlom. Ob pomoči nemškega veleposlaništva so poslali 80 artistov in uslužbencev nazaj v Nemčijo. Prodati bodo morali vse živali, da bodo delno križi terjatve upnikov. Lastnik cirkusa in njegova žena sta se hotela zastupati, pa so ju v zadnjem trenutku rešili.

Najhitrejša avstrijska strojepiska — Najhitrejša avstrijska strojepiska Berta Huber, uslužbena v nekem dunajskem podjetju, doseže v minuti 511 udarcev na tipke. Dosedanji avstrijski rekord je znašal 392 udarcev. Herta trenira za svetovno prvenstvo v strojepiski, ki bo letos julija v Parizu.

Na sliki vidite izreden posnetek dveh konj, ki sta se naučila tudi boksanja.

SONCNA OBALA

43. »Ko bomo pluli mimo kajaka, vrzi laso. Svočaj ujeti kavelj na kijunu čolna.« je razkladal Miha svoj načrt. »Metulj« je naglo brzel proti sivemu sovražnemu kajaku. Veslač v njem je imel morda iste načrte. Hotel je priti do jadrnice in so je oprijeti, da bi bolj počasi plula. Drugi bi ji bili potem brž za petami. Tri metre so si še bili vsakebdi. Živci fantov na obeh straneh so bili do skrajnosti napeti. Še sekundo, dvo. Zda. Miha je naglo prevesil jadro, »Metulj« se je obrnil in prišel kajaku drav ob bok. Vrv je zaplesala po zraku.

44. Zanka je priletela prav na kavelj. Kajak se je takrat malo nagnil in vrv je zdrsula čez kijun v vodo. Miha je krepko pritegnil jadro. Nič ni pomagalo, da je fant v kajaku na vse kriplje veslal, »Metulj« je bil vse dalje od njega. Z vetrom v hrbet se je jadrnica zapodila čez valove proti prvemu sovražnemu splavu. »Ne, pustimo ga,« se je Miha odločil v zadnjem trenutku, obrnil »Metulja« malo na desno in zaplul potem v velikem loku proti desnemu boku mornarice Južnih. »Boji se nas,« so vpili s sovražnega splava. Na »Metulju« pa se nje niso zmenili.

45. Na desnem boku je kot izvidnica poskakoval po valovih modri kajak Južnih, v katerem je sedel Čaplja. Ta je krepko vsal, da bi prišel čimprej do Severnih, ki so bili le še dobrih sto metrov oddaljeni. Čaplja je vzel na piko »Tikija«. Misli je, da bo z njim najlaže opravil. Za »Metulja« se niti ni dosti zmenil. Zato je bil tembolj presenečen, ko je nenadoma zaslišal za sabo žum in potem jadra tik za sobo. Še preden se je prav zavedel, mu je vrv zakolobarila nad glavo in ga tesno silnila čez prsa. Naglo je regel za pas po nož.

PIŠE: GUSTAV GUZEJ
RIŠE: MILAN BIZOVIČAR

Desno ali levo?

Svedski Državni zbor je sklenil, da bodo prebivalci jeseni s plebiscitom odločili, ali naj sledi Švedska zgledu drugih evropskih dežel in uvede vožnjo po desni strani ali ne. Razen Švedske vozijo motorna in druga vozila v Evropi po levi strani samo še v Grčiji in Angliji. Da bodo lahko zagovorniki in nasprotniki vožnje po desni strani poučili ljudstvo o pomenu te spremembe, je vlada dala obema taboroma milijon kron. O vožnji po desni strani se na Švedskem srdito prerekajo že več let. Vlado odbor je lani po temeljiti proučitvi tega vprašanja ugotovil, da bi znašali stroški za preureditev vseh prometnih prog kakih 215 milijonov kron. Promet po desni strani naj bi se začel na Švedskem 7. junija 1959.

Dvigala v starih časih. — drugo nadstropje »vrazimla«

»Medve se pa od nekdaj poznava. Ah, seveda pred četrto uro sva se srečali na oglu.«

»Gospodična, plačal bi rad.«
»Prosim, gospod. Ali ste imeli telečjo ali govejo pečenko?«
»Nimam pojma. Vsekakor je dišala po mihu.«
»No, tedaj je bila goveja, ker diši telečja pri nas po petroleju.«

»Dva ali trije pacienti pridejo, pa je že vsa ordinacija polna izdrih zob.«

Televizijska naduha

Iz poročila ameriškega inštituta o proučevanje alergičnih bolezni je videti, da lahko povzročijo televizija doslej še neznanu bolezen, neke vrste astmo ali naduho. Zdravnik dr. Prince pravi, da ima ta najnovejša civilizacijska bolezen dva izvora. Prvi je v tem, da ljudje pri televizijskih aparatih negibno dolgo leže ali sede, drugi vzrok pa je prah, ki se nabere na nastojalih, divanih in posteljah, in ga ljudje vdihavajo. Potemtakem mora biti torej človek s televizijskim aparatom previden.

25 let je pretepal ženo

John Benjamin iz Chicaga, star 47 let, je pred sodiščem za ločitev zakona izjavil, da je v 25 letih zakonskega življenja redno dvakrat tedensko pretepal svojo ženo. Advokat njegove žene je na podlagi tega priznanja ugotovil, da je mož pretepal svojo ženo najmanj 2500-krat. Žena je prenašala možovo brutalnost samo iz ljubezni do sina, ki mu je zdaj 18 let. Na sodnikov nasvet, naj se zakonca pobotata, je mož obljubil, da žene ne bo več pretepal. Žena je bila s tem zadovoljna in tako sta složno odšla izpred sodnika z roko v roki.